

V. IRI Társadalomtudományi Konferencia

STÚROVO, 2017. JÚNIUS 12-13.

PROGRAM

TARTALMI ÖSSZEFOGLALÓK – ABSTRAKTY

International Research Institute s.r.o.
Komárno
2017

© International Research Institute s.r.o., 2017
Szerkesztette © Karlovitz János Tibor

V. IRI Társadalomtudományi Konferencia

Tudományos bizottság:

Dr. habil. *Berényi László* Ph.D., Miskolci Egyetem, Miskolc
Dr. habil. *Horváth Ágnes* Ph.D., Eszterházy Károly Egyetem, Eger
Dr. *Karlovitz János Tibor* Ph.D., Óbudai Egyetem, Budapest
Dr. *Laki Ildikó* Ph.D., Zsigmond Király Egyetem, Budapest
Dr. *Marosi Ildikó* Ph.D., Óbudai Egyetem, Budapest
Dr. *Remek Éva* Ph.D., Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest
Dr. *Torgyik Judit* Ph.D., Kodolányi János Főiskola, Orosháza

A konferencia helyszíne:

Hotel Vadas, Stúrovo (Párkány), Szlovákia

Vydal: **INTERNATIONAL RESEARCH INSTITUTE s.r.o.**
Ul. Mieru 1383/4
945 01 Komárno
Slovakia

ISBN 978-80-89691-45-6

DOI: 10.18427/iri-2017-0127

Program

2017. június 12. (hétfő)

10.00-10.30 Regisztráció

10.30 A konferencia megnyitása (Esztergom-terem)

10.40-12.00: Szekcióülés – Esztergom terem

Esztergom terem	<i>Levezető elnök:</i>	Tefner Zoltán: Szolidaritás és politikai függőség. Az 1863-as lengyel felkelés és a „magyar helyzet”
<i>Történelem I.</i>	<i>Tefner Zoltán</i>	Szóró Ilona: Fordulat a művelődéspolitikában: a szabadművelődéstől az irányított népművelés felé
		Olasz Lajos: Háború és kiűtkeresés – 1942
		Strausz Péter: A hivatásrendi gondolat, mint a gazdasági-társadalmi kihívásokra adott válaszalternatíva a második világháború előtt és után

11.00-12.00: Szekcióülés – Burda terem

Burda terem	<i>Levezető elnök:</i>	Leskó Anett Katalin: Kompetens klaszterek
<i>Hálózat</i>	<i>Zachár Péter Krisztián</i>	Szabó Richard: Magyarországon is működő pénzügyi szolgáltató intézmények strukturális hatékonysága egyszerűsített DEA módszerrel nyilvános információk alapján
		Zachár Péter Krisztián: A mezoszféra intézményesülése – A gazdasági kamarák és a kormányzat interakciójának történeti tanulságai

12.00-13.00: Ebédszünet

13.00-14.20: Szekcióülés – Esztergom terem

Esztergom terem	<i>Levezető elnök:</i>	Varga Beáta: Galíciai ukrán nemzeti törekvések osztrák fennhatóság alatt (1772-1918)
		Horváth Csaba Sándor: A Sopron-pozsonyi HÉV által érintett mezőgazdasági és ipari termelőegységek 1920-ig
	<i>Horváth Ágnes</i>	Horváth Ágnes: A nők választási aktivitása a két világháború között
		Varga Balázs: Az 1945-1956 közötti győri politikai és közigazgatási vezetőréteg néhány jellemzője. A karrierutak főbb típusai, törések az életpályán

13.00-14.20: Szekcióülés – Burda terem

Burda terem	<i>Levezető elnök:</i>	Papp-Váry Árpád Ferenc és Ilic Dragan: A pozicionálás kiemelt fontossága az országmárkázásban az E-Észtország esettanulmányon keresztül
		<i>Papp-Váry Árpád Ferenc</i>
	<i>Papp-Váry Árpád Ferenc</i>	Bíró Csaba: A hungarikumok szerepe egy periférián lévő magyarországi kisváros turizmusfejlesztésében
		Horváth Gergely: Egy helyi TDM szervezet működése a Balatoni kiemelt Üdülőkörzetben
		Urbánné Treutz Ágnes: A helykötődés és a helyidentitás elméleti, településmarketing szempontú megközelítése

14.40-16.40: Szekcióülés – Esztergom terem

Esztergom terem	<i>Levezető elnök:</i>	Kőváriné Ignáth Éva: Parlamenti választás Hollandiában – győztesek, vesztesek, tanulságok
<i>Politológia</i>	<i>Kőváriné Ignáth Éva</i>	Árva Zsuzsanna: Központosítás – összpontosítás – szétpontosság
		Barta Attila: Globális kihívások és lokális lehetőségek a nemzeti közigazgatások fejlesztésében. A magyar középszintű államigazgatás példája
		Bérces Viktor: A büntetőeljárások jogállami garanciái
		Patay Tünde: A regionalitás kérdése a bevándorlók integrációjának kezelésében
		Nagy Andrea: Az egyházak magyarországi szabályozása a rendszerváltás után

14.40-15.40: Szekcióülés – Burda terem

Burda terem	<i>Levezető elnök:</i>	Szűcsné Markovics Klára: A létesítménygazdálkodás tervezése a magyar feldolgozóipari vállalatoknál
<i>Tervezés, döntés</i>	<i>Szűcsné Markovics Klára</i>	Fodor Beáta: A beruházási döntés-előkészítés és döntéshozatal érdek-érdekeltségi összefüggései
		Karlovitcz János Tibor, Kárpáti-Daróczi Judit: Hallgatók vállalkozói elképzelései

15.40-16.40: Szekcióülés – Burda terem

Burda terem	<i>Levezető elnök:</i>	Kisdi Barbara: Miért, nem a gólya hozza? Fiatal nők képzetei a szülésről
<i>Gender</i>	<i>Fónai Mihály</i>	R. Fedor Anita, Fónai Mihály: Női kettős karrier és a prekariátus jelensége
		Szóllós Andrea: A jogászképzés múltja és jelene, különös tekintettel a nők jogi tanulmányaira

2017. június 13. (kedd)

10.00-12.00: Szekcióülés- Esztergom terem

Esztergom terem	<i>Levezető elnök:</i>	Bán Attila: A telemedicina potenciális szerepe a háziiorvosi ellátás hozzáférhetőségének és minőségének javításában
		Uzzoli Annamária: Egészségegyenlőtlenségek és hozzáférés – esettanulmány a magyarországi keringési halálozásokról
	<i>Laki Ildikó</i>	Zarándné Vámosi Kornélia, Totth Gedeon, Nádasdi Ferenc: Kiválthatja-e a térdfeltöltő gélyanyag alkalmazása a térdműtéteket? (Értékelemzés alkalmazása az egészségügy területén)
		Kovai Cecília: Az etnicitás szerepe az egészségegyenlőtlenségek magyarázatában – A hozzáférés esélyei a magyarországi hátrányos helyzetű csoportoknál
		Laki Ildikó: A magyarországi nagyothallók társadalma
		Németh Petra: A testépítés társadalmi helyzetre, és iskolai előmenetelre gyakorolt hatásai versenyző és amatőr testépítőknél

11.00-12.00: Szekcióülés – Burda terem

Burda terem	<i>Levezető elnök:</i>	Nádasdi Ferenc, Keszi-Szeremlei Andrea, Zarándné Vámosi Kornélia: Vezeték nélküli hálózatok fejlesztése az értékelemzés (Value Analysis - VA) alkalmazásával
		Losonci Dávid, Szántó Richárd, Kása Richárd: Versenyképes feldolgozóipar - a termelésvezető menedzsment képességeinek szerepe a lean szemléletű folyamat innovációban
	<i>Kárpáti-Daróczi Judit</i>	Kárpáti-Daróczi Judit, Karlovitz János Tibor: Vállalkozói potenciál az Óbudai Egyetem hallgatói körében

12.00-13.00: Ebédszünet

13.00-14.20: Szekcióülés – Esztergom terem

Esztergom terem	<i>Levezető elnök:</i>	Artnér Annamária: A globális válság dimenzió és lehetséges kimenetei
		Banász Zsuzsanna, Szenteleki Eszter: Magyarország helyzete a nemzetközi szélenergia térképen
	<i>Berényi László</i>	Szujó Krisztina: Az Európai Unió régióinak összehasonlítása innovációs teljesítményük szerint
		Berényi László: Hallgatói vélemények a globális problémákról

13.00-14.40: Szekcióülés – Burda terem

Burda terem	<i>Levezető elnök:</i>	Tokár-Szadai Ágnes: Társadalmi vállalkozások és vállalkozások tanácsadási igényei Északkelet-Magyarországon 2015-16-ban
		<i>Tokár-Szadai Ágnes</i>
		Somogyi Ildikó: Értékkonfliktusok a szociális munkában
		Baluja Petra: „Színház az egész világ, és színész benne minden férfi és nő.” De vajon a két nem egyenlő? Központban a kelet-magyarországi színésznők karrierpályája
		Matiscsákné Lizák Marianna: A munkaerő-piaci esélyegyenlőség nemek szerinti vizsgálata
		Kocsis Anett: Z-generáció társadalmi kihívásai, avagy hogyan alkalmazkod(j)unk a jövő fiataljaihoz?

14.40-16.00: Szekcióülés – Esztergom terem

Esztergom terem	<i>Levezető elnök:</i>	Rudnák Ildikó, Garamvölgyi Judit, Németh Nikolett: A német kultúra magyar munkavállalók szemével: dimenziókutatás kontra kulturstandard kutatás
		<i>Marosi Ildikó</i>
		Heitlerné Lehoczky Mária: A pszichológiai tőke differenciáló szerepe munkaerő-piacon
		Béki Piroska: Hivatásturizmus – Sportturizmus, avagy a sportolók lojalitásának növelése „meet-sentive” utazásokkal
		Marosi Ildikó: Kozmopolita, vagy otthonülő?

16.00: A konferencia zárása

Tartalmi összefoglalók

A globális válság dimenzió és lehetséges kimenetei

Artner Annamária

MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Világgazdasági
Intézet

artner.annamaria@krtk.mta.hu

Elhúzódó globális válságot élünk, amelynek súlyosságát és konzekvenciáit nehéz megítélni anélkül, hogy számba vennénk legfontosabb dimenzióit és ezek rendszerszintű okait. Az általam meghatározónak tartott három dimenzió 1. a gazdasági-pénzügyi válság, 2. a világrendszer strukturális válsága és 3. a termelőmód/(bér)munka válsága,

1) A gazdasági-pénzügyi válság a hosszútávú tőkefelhalmozási ciklus („Kondratyev-hullám”) terméke (csomópontválság). Megoldása a technológiai paradigma megváltoztatását, a gazdasági szerkezetnek és intézményi struktúrájának a megújítását igényli („belső ugrás” vagy társadalmi-gazdasági formációváltás). Ehhez a régi, információtechnológia-alapú struktúra lebontásából adódó veszteségek leírása/áthárítása és az új, „nano-bio-zöld” technológiákon alapuló struktúra felépítését szolgáló pótlólagos erőforrások bevonása szükséges. A veszteségek leírása/áthárítása folyik, de akadozva (euróválság, megszorítási politikák, helyi háborúk), a pótlólagos erőforrások azonban hiányoznak. Ennek oka, hogy a válság a centrumországok integrációjának (pl. euróövezet) és a félperifériák megerősödésének (pl. Kína) köszönhetően a centrumon belül, a „belső” és „integrált” perifériákon halmozódott fel. Az e válság megoldásához szükséges erőforrások megszerzéséhez erőteljes állami beavatkozásra van szükség.

2) A világrendszer strukturális válságát az idézte elő, hogy a csomópontválság kialakulása és megoldatlansága egyaránt meggyengítette a centrum világhatalmi pozícióit, új hatalmak jelentkeznek a globális és/vagy regionális „hegemón” szerepére (Kína, Oroszország, Törökország, Brazília stb.). A centrum jelenlegi csomópontválságával tehát egyben az általa fenntartott hierarchikus világrendszer is válságba jutott. A centrum válságának jelei nyilvánvalóak (Trump, Brexit, migráció stb.). A világrendszerek megváltozása kaotikus, konfliktusos, háborús-polgárháborús-forradalmi időszakok során szokott bekövetkezni.

3) A csomópontválság és világrendszerválság együttese megkérdőjelezi a termelőmód (kapitalizmus) fenntarthatóságát. E termelőmód magjában a következő folyamat áll: a profitérdek → tőkefelhalmozás → profitráta csökkenése → a bér/GDP-arány csökkenése → a (bér)munka helyzetének romlása (a prekariátus kialakulása a centrumban is). E folyamat konzekvenciái felvetik a társadalom szociológiai-gazdasági értelemben vett fenntarthatóságának kérdését, a megoldási javaslatok (pl. feltétel nélküli alapjövedelem) rendszer-kompatibilitásának és egyszersmind a formációváltás szükségességének, lehetőségének, alanyainak és mikéntjének kérdését is.

Központosítás – összpontosítás – szétpontosítás

Árva Zsuzsanna

Debreceni Egyetem

arva.zsuzsanna@law.unideb.hu

Az Alaptörvény rendelkezései alapján 2012-től a helyi önkormányzatok feletti törvényességi ellenőrzést a törvényességi felügyelet jogintézménye váltotta fel, amelyet a fővárosi és megyei kormányhivatalok útján a Kormány végez. A változás e tekintetben igen jelentős volt, hiszen 1990-ben a rendszerváltás utáni Magyarországon az Országgyűlés Európa-szerte az egyik legenyhébb állami kontrollt teremtette meg a helyi önkormányzatok felett. A magyar önkormányzati rendszer sajátos történelmi, kulturális és jogi környezetben alakult ki 1990-ben a duális közigazgatási szervezet egyik alrendszeréként. A korábbi tanácsai igazgatás mintegy ellenhatásaként az állam valamennyi autonómiára törekvő településnek lehetőséget biztosított arra, hogy helyi önkormányzatként működjön tovább, amelynek eredményeként egy rendkívül elaprózott önkormányzati rendszer jött létre. A kialakult közel 3300 helyi önkormányzat több mint a fele 1000 fő alatti település volt, amelyek további osztódását tették lehetővé a területszervezési szabályok, de további problémák merültek fel a meglévő vagyon felosztásával, illetve a feladatok ellátásával kapcsolatban is. Ehhez járult, hogy a helyi önkormányzatok autonómiáját megőrzendő a jogalkotó egy igen gyenge eszközrendszerrel rendelkező törvényességi kontrollt telepített a helyi közösségek felé, amelyet több tudományos írás és más szakértői munka is komolyan bírált.

A törvényességi ellenőrzés fogalom- és eszközrendszerén először a 2011 áprilisában elfogadott Alaptörvény hajtott végre változtatást. A terminológia e tekintetben fontos változást jelentett, hiszen a felügyelet eszköztára a tudományos irodalom szerint is jelentősen erősebb az ellenőrzéshez képest, a kontroll ezután sokkal szélesebb körben érvényesül és kiterjed például gazdasági kérdésekre vagy akár egyedi aktusok mellett a rendeletek pótlására is, amely Európa-szerte egyedülálló lehetőség. Az előadás arra a kérdésre kíván választ keresni, hogy a helyi önkormányzatok, mint decentralizált (szétpontosított) szervek önállóságát mennyiben érintette a változás a rendeletalkotás, illetve a helyi közügyek kapcsán, továbbá, hogy a kormányhivatalok, mint centralizált szervek milyen gyakorlatot alakítottak ki, és milyen tapasztalatokkal rendelkeznek a törvényességi felügyelet kapcsán.

„Színház az egész világ, és színész benne minden férfi és nő.” De vajon a két nem egyenlő? Központban a kelet-magyarországi színésznők karrierpályája

Baluja Petra

Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék

balujapetra@gmail.com

Kutatásom célja megvizsgálni a vidéki színházművészetben leírható nemek szerinti különbségeket, elsősorban a színésznők munkahelyi, társadalmi és magánéleti jellemzőinek, a helyzetüket meghatározó családi és munkaerő-piaci tényezők feltárásával és leírásával. Léteznek a női sikerességet és karrierpályát mérő kutatások, de ezek elsősorban a vállalkozó- és menedzsernők helyzetét írják le. A női karrierpályára művészeti szempontú és gendertematikus felfogásban történő vizsgálata - az eddigi szakirodalmi, kutatási anyagokkal ismerkedve - döntő részben kiaknázatlan terület. A színművészeti pálya speciális jellegű, éppen ezért nem a klasszikus szervezeti logika szerinti női karrierpályát eredményezi. A státusz, presztízs és sikeresség kérdéskörei is különleges tartalommal telnek meg a színház falain belül. A vidéki színházművészeti létből is számos hátrány adódik (a fővárosi színházvilágához mérve kevesebb forrás, kevesebb szereplehetőség, széles körű igényeket kell kiszolgálni hiszen gyakorlatilag népszínházként működik), amely a nemek közötti viszonyok kiéleződését intenzívebbé teszi. A kutatás során alkalmazott számos elmélet mellett (például Fagenson-féle Gender Organization System – GOS mutató), jelenleg a Powell-féle összetett karriermodellen van a hangsúly, melynek segítségével a vidéken működő színésznők karrierje értelmezhető. Powell a karrier definícióját összetett modellben értelmezi, melyben az egyéni, szervezeti és társadalmi faktorok szoros kölcsönhatásban állnak egymással és kulcsfontosságú szerepet kapnak. A kutatás során eddig a félig strukturált interjú módszerével dolgoztam, melynek dimenzió a fent említett elméleti minta logikai menetét követi. Jelenleg 20 interjú készült el a vidéki színházművészetben aktívan dolgozó színésznőkkel és színészekkel (kontrollcsoportot képezik). Előadásomban a kutatáshoz kapcsolódó elméleti kereteket, kutatási kérdéseket és az interjúk eredményeit (természetesen még nem reprezentatív konklúziók) valamint a távlati célokat mutatom be.

Magyarország helyzete a nemzetközi szélenergia térképen

Banász Zsuzsanna, Szenteleki Eszter

Pannon Egyetem

banasz@gtk.uni-pannon.hu

A dolgozat témáját a megújuló energiaforrások közül a szélenergiából nyert villamosenergia képezi. A téma motivációját az nyújtotta, hogy hazánkban (Magyarországon) egy időben látványos szélturbina telepítések történtek, majd ez a trend mintha megállt volna. A szerzők arra voltak kíváncsiak, hogy a szélturbinák telepítése más országokban is stagnál-e, illetve mitől függ az országokban telepített szélenergia mennyisége, továbbá mennyire nyereségesek a telepítő, illetve üzemeltető vállalkozások.

A tanulmány nemzetközi és magyar szekunder statisztikák alapján leíró statisztikákkal mutatja be a nemzetközi szélenergia térképet, és kapcsolatvizsgálatokat végez.

Az elemzés az elérhető nyilvántartások alapján az alábbi három kutatási kérdésre keresi a választ: (1) Az országokban telepített szélturbinák teljesítményének időszora milyen trenddel jellemezhető? Feltételezésünk szerint exponenciálisan növekvővel. (2) Milyen a kapcsolat az országok egy főre jutó kumulált szélenergia-kapacitása és az egy főre jutó GDP-je között? Feltételezésünk szerint erős. (3) A Magyarországon telepített szélenergia-üzemeltetők nyereséges vállalkozások? Feltételezésünk szerint igen.

A kutatás nemzetközi szinten 42 ország 1997-2015 közötti (19 évre vonatkozó) szélenergia-kapacitásának éves bontású idősorát vizsgálja. Ezek analitikus trendjeire fókuszálva a tanulmány megállapítja az országokban telepített szélturbinák teljesítményéről egyrészt azok exponenciális függvényekkel való jó jellemezhetőségét, másrészt azt, hogy ez (az országokban működő szélenergia-üzemeltetők teljesítménye) erős kapcsolatban áll a GDP-vel.

A tanulmány részletesebben vizsgálja a Magyarországon található szélenergia-üzemeltetők (engedélyeseinek) és legnagyobb beruházóinak a 2000. évtől kezdve online elérhető beszámolóit (az eredménykimutatásuk és a mérlegük fő sorait). A kutatás e vállalatok nyereségességének egyértelmű kimutathatóságát feltételezte. Azonban ezt az üzemeltetőkről nem lehet egységesen kijelenteni, a legnagyobb beruházókról viszont igen.

A telemedicina potenciális szerepe a háziorvosi ellátás hozzáférhetőségének és minőségének javításában

Bán Attila

Magyar Tudományos Akadémia, Közgazdaság- és
Regionális Tudományi Kutatóközpont, Budapest

ban@rkk.hu

Az egészségügyi alapellátás számos kihívással néz szembe Magyarországon, amelyek egyre kifejezőbbek és az egészségügyenlőtlenségekre is jelentős hatást gyakorolnak. A problémák közé sorolható a háziorvosok elöregedése, a társadalmi megbecsülés hiánya és a szakmai utánpótlás kérdései, a betöltetlen, illetve a tartósan betöltetlen praxisok növekvő száma stb. Ezek eredményeként egyre inkább háttérbe szorul a háziorvosok „kapuőr” szerepe és veszélybe kerülhet az alapellátás folyamatos biztosítása. Így a háziorvosi ellátáshoz való hozzáférés esélyei olyan mértékben romlanak, hogy az egyébként is hátrányos helyzetben lévő, periférikus térségekben tovább erősödhet az egészségügyenlőtlenségek mértéke.

Érdemes azonban megjegyezni, hogy a digitális forradalom nyomán elterjedő infokommunikációs technikák egészségügyi integrációjának köszönhetően megjelennek olyan innovációk, amelyek támogathatják az ellátást, így a háziorvoslást is. Az ennek nyomán „születő” telemedicina képes növelni az ellátás elérhetőségét, hozzáférhetőségét, így jó eszköz lehet az egészségügyet érintő területi egyenlőtlenségek mérséklésének. Ez pedig abból ered, hogy az egészségügyi szereplők klasszikus ellátásban megszokott fizikális megjelenése, csakúgy, mint a térbeli mozgása redukálódik, miközben az egészségügyi információk elektronikus úton áramlanak.

Ebből adódóan a kutatás kérdése annak megválaszolása, hogy a háziorvosok milyen szerepet tudnak elképzelni a telemedicinának az alapellátásban? Mi az oka az adaptáció alacsony szintjének? Ezek alapján a kutatás célja, hogy megvizsgálja a háziorvosok telemedicinával kapcsolatos attitűdjeit. A kérdések megválaszolására kvantitatív kutatás keretében került sor, önkitöltős kérdőívek segítségével. Az SZTE Családorvosi Intézet munkatársainak közreműködésével 2015. szeptember és október között háziorvosi (tovább)képzések keretében résztvevő háziorvosok nyílt és zárt kérdéseket egyaránt tartalmazó kérdőívet tölthettek ki Szegeden. A kutatás során összesen 49 orvos vállalta az önkéntesen és név nélkül zajló válaszadást.

A megkérdezettek átlagos életkora 51 év körül alakult, nemi megoszlásuk kiegyenlített volt, hiszen a válaszadók között hasonló számban szerepeltek férfiak és nők. A háziorvosok döntő többsége ugyan már értesült a telemedicináról, de nem használta még a praxisában. Az eredmények arra mutatnak rá, hogy a családorvosok körében általában nem kap prioritást a telemedicina, annak ellenére, hogy elismerik az ellátásra gyakorolt jótékony hatásait. Az adaptálás hiányának legfőbb okai között elsősorban az információhiányt és az időigényességet jelölték meg.

Az előadás a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) K 119574 számú pályázat támogatásával készült.

Globális kihívások és lokális lehetőségek a nemzeti közigazgatások fejlesztésében. A magyar középszintű államigazgatás példája¹

Barta Attila

Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

barta.attila@law.unideb.hu

A lassan 10 éves távlatba kerülő pénzügyi-gazdasági válság (utó)hatásai, valamint az olyan kihívások, mint pl. az elöregedő társadalom vagy a sokasodó környezeti problémák szinte mindenhol az állam- és közigazgatási szerep újragondolását indukálták. Napjainkban számos, nem ritkán egymással konkuráló, egyszersmind egymásra is termékenyítőleg ható irányzat igyekszik gyökeret verni a közigazgatásban. Ilyen pl. a hálózatos kormányzás elképzelése, az e- és m-kormányzás, vagy a neoweberiánus megközelítés. Különbségeik ellenére egy dologban valamennyi osztozik. A korábban uralkodó *New Public Management* (Új Közmenedzsment, röviden NPM) megszűnése/átalakulása nyomán jelennek meg és kívánnak hasznosítható alternatívákat nyújtani a fenti kérdésekre.

Magyarországon a fent vázolt folyamatok különös aktualitással rendelkeznek még napjainkban is, ugyanis azok a 90-es évek eleje óta kumulálódó problémákra rakódtak rá. A 2010-ben hatalomra került politikai erők részben a neoweberi/poszt-NPM megközelítésre támaszkodva kezdték el az állam szerepének újragondolását. Ennek a folyamatnak különösen fontos eleme volt a közigazgatás megújítása, azon belül pedig a Kormány irányítása alatt álló centralizált és hierarchizált államigazgatás integrációjának fokozása mind működési, mind pedig szervezeti értelemben. A fentiek miatt a magyar közigazgatás immár 7 éve folyamatos mozgásban, átalakulásban van. Csupán néhány példa az új/megújult intézményekre: ún. csúcsmisztériumok jöttek létre, átalakult a tisztviselőkre vonatkozó szabályozás, fejlődött az e-ügyintézés, 29 év elteltével újból működnek Magyarországon járások. Ezekkel összhangban zajlott a Kormány területi képviseletének újragondolása is, ami egy korábban nem létező intézmény, a Fővárosi, Megyei Kormányhivatal (továbbiakban kormányhivatal) létrehozásában öltött testet.

A magyar megoldás és annak bemutatása azért lehet érdekes és tanulságos, mert viszonylag rövid idő alatt sikerült a közigazgatás számos elemét úgy átalakítani, hogy közben a rendszer működőképesség maradt. Persze elkerülhetetlen, hogy a reformok ne akasszák meg a közigazgatási ügyek vitelét, ugyanakkor az elhivatott tisztviselői munkának köszönhetően ezeket többnyire sikerült áthidalni. Az alapvető elképzelés az, hogy a megye és a járás olyan alapegységekké váljanak, amelyekben a lehető legtöbb közigazgatási szolgáltatás elérhető. Előadásomban ennek részleteit is ismertetni kívánom.

¹ „A kutatás az Igazságügyi Minisztérium jogászképzés színvonalának emelését célzó programjai keretében valósult meg.”

Hivatásturizmus – Sportturizmus, avagy a sportolók lojalitásának növelése „meet-sentive” utazásokkal

Béki Piroska

Miskolci Egyetem

piroska.beki@gmail.com

A sport és a turizmus összekapcsolódásával két olyan megaterület találkozik, melyek önmagukban is több alegységre tagolódnak. Jóllehet a sporttal összefüggő turizmus története hosszú (Standeven és DeKnop, 1998; Weed és Bull, 2009, Müller és Borbély, 2015) csak a 20. század második felében öltött alakot a téma iránti jelentős és tartós tudományos érdeklődés. A sportcélú utazás drámai mértékű növekedésének felismerése az elmúlt két évtizedben is hozzájárult ahhoz, hogy kis késéssel ugyan, de a koncentrált tudományos érdeklődés középpontjába kerüljön. Ehhez kapcsolódik a hivatásturizmus, mely a munkával összefüggő utazásokat tartalmazza, ezen belül is az inszentív utazások legújabb megjelenési formái a meetcentivek állnak az érdeklődésem középpontjában, melyek annyiban térnek el a hagyományos ösztönző utazásoktól, hogy maguk a rendezvények egzotikus helyszíne jelenti a vonzerőt.

Előadásomban ötvözni szeretném ezeket a területeket és rávilágítani a sportolói hivatásturizmus és a lojalitás összefüggéseire. Szeretném bemutatni a hivatásturizmus és az aktív hivatásos sportturista kapcsolatát a sportturisztikai szakirodalom tükrében.

A professzionális sportolók egy-egy verseny alkalmával a sportpályán kívül nem igazán tudnak igazi turistákká válni. A „meet-sentive” utazások alkalmával a verseny időszaka összekapcsolható egy inszentív utazással, azaz a sportoló a verseny után eltölthet még a helyszínen néhány napot egyfajta jutalomként és megismerheti a desztináció turisztikai attrakcióit az egyesület költségén.

Kutatásomban sportolókkal készítettem interjút különböző sportágakban (n=38). Az alanyok mindegyike aktív hivatásos sportturistaként jelenik meg a tanulmányban. Arra voltam kíváncsi, hogy milyen hatással van a jutalomút lehetősége a sportolóra és az egyesületek mennyire használják az ösztönzés ilyen típusú lehetőségét.

A büntetőeljárások jogállami garanciái

Bérces Viktor

**Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog-és Államtudományi Kar
Kodolányi János Főiskola**

viktor.berces@gmail.com

A büntetőjog valamennyi jogrendszer „zárkövének” tekinthető. E jogág anyagi, illetőleg eljárási jogi normái alapjaiban határozzák meg a jogállamiság kereteit. A bűncselekmények nevesítése, a büntetési rendszer meghatározása, illetőleg az eljárások garanciáinak taxálása a mindenkori országgyűlés hatáskörébe tartozik, hiszen e jelentős kérdéseket kizárólag törvényi úton lehet szabályozni.

A jogállami büntetőjog kritérium-rendszerét természetesen a különböző nemzetközi egyezmények is behatárolják (pl. Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, Emberi Jogok Európai Egyezménye stb.). Az EU tagállamok parlamentjeinek feladata elsősorban az, hogy az alapvető normákat megfelelő szinten integrálják annak érdekében, hogy az alapelvek vonatkozásában az egyes tagállami szinten működő büntetőjogi megoldások között ne legyenek lényeges eltérések. Ilyen alapelvnek tekinthető a bírák függetlensége, a védelemhez való jog, a tisztességes eljárás követelménye, a kényszerintézkedések alkalmazásának kivételessége, a büntetések végrehajtásának törvényi szabályozása, a jogorvoslati jog biztosítása valamennyi hatósági döntéssel szemben stb.

Az új magyar büntetőeljárás törvény várhatóan 2018-ban lép hatályba. Az új kódex megalkotásának elsődleges kiváltó okaként az eljárások felgyorsításával, illetőleg az áldozatvédelemmel kapcsolatos szabályozási igények jelölhető meg. A tervezet – a jogállami fontosságú alapelvek deklarációján túlmenően – számos kérdéskört újraszabályoz, illetőleg újfajta jogintézményeket konstruál. Ezek közül különösen kiemelendő a sértett jogainak, valamint a terheltek beismert vallomásainak a felértékelése, az eljárások rosszhiszemű elhúzásának megakadályozására irányuló törekvések, a bűncselekmények elkövetéséből származó vagyoni elemek visszaszerzésére irányuló jogi lehetőségek, illetőleg az új típusú kényszerintézkedések.

Természetesen minden jogszabályi reform sikere annak társadalmi támogatottságán, valamint a hatályba lépését követő 15-20 év távlatában mérhető le teljes egészében. A magam részéről úgy vélem, hogy az új Be.-kódex bevezetése elengedhetetlen – elsősorban a nemzetközi egyezményeknek való megfelelés szempontjából. Előadásomban arra kívánok rámutatni, hogy az új tervezettől milyen hatások várhatók, illetőleg a reform mennyiben befolyásolhatja a büntetőeljárások hatékonyságát, a bűncselekmények felderítésének eredményességi mutatóit, illetőleg az eljárások gyorsításához fűződő általános társadalmi érdekeket.

Hallgatói vélemények a globális problémákról

Berényi László

Miskolci Egyetem

szvblaci@uni-miskolc.hu

A menedzsment tanulmányokat folytató alap- és mesterszakos hallgatók a közeljövő vezetői. Vállalati politikák kialakításán, irányítási rendszerek bevezetésén, projektek megtervezésén és lebonyolításán keresztül fogják meghatározni a szervezetek teljesítményét. Attitűdjeik bizonyosan tükröződnek majd döntéseikben, célirányos oktatásuk és fejlesztésük ezért kritikus fontosságú.

A tanulmány a fenntarthatósággal és társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos hallgatói attitűdöket saját empirikus kutatás válaszait dolgozza fel, kiemelve a Miskolci Egyetem hallgatóinak válaszait. A vizsgálat tárgya a globális természeti és társadalmi problémák fontosságának megítélése.

A 355 elemű minta feldolgozásának eredménye a fenntarthatóság és a CSR oktatási fókuszának kereséséhez releváns információt szolgáltat. Különböző csoportképző ismérvek (nem, ismeretek szintje, munkatapasztalat mértéke) mentén kevés szignifikáns különbséget sikerült kimutatni, ami alapján a téma legalább részben univerzális anyagokkal és módszerekkel támogatható.

A válaszok a társadalmi tényezők felértékelődését mutatják, a téma iránti érzékenység és elkötelezettség ezek mentén fokozható, a jó gyakorlatok és üzleti lehetőségek bemutatásánál célszerű ezeket a középpontba állítani.

Véleményem szerint az oktatásban integrált megközelítést kell folytatni, a célirányos fenntarthatósági és CSR kurzusok mellett az értékrend beépítésére kell törekedni egyéb természettudományi, műszaki és gazdasági kurzusokba. Kritikus kérdés, hogy globális problémák megítélésének helyzete, illetve bemutatott változásai tartósak-e. Az oktatási szemléletmód és anyagok módosítása időigényes, nagy körültekintést igénylő feladat. Ha a vélemények változása csak átmeneti, a fejlesztések inkább kárt fognak okozni. Ez a bizonytalanság azonban nem lehet a tétlenség indoka.

A hungarikumok szerepe egy periférián lévő magyarországi kisváros turizmusfejlesztésében

Bíró Csaba

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar Gazdálkodástani Doktori Iskola és RIST Kereskedelmi Kft.

b.csaba5@gmail.com

A turizmust az egyik legdinamikusabb ágazatként tartják számon, mely a világ GDP termelésének közel 10%-át adja, és minden 11. munkavállaló (indukált módon – 284 millió munkahely) ebben az ágazatban dolgozik (UNWTO, 2015). A nemzetközi turistaérkezéseket tekintve átlagosan évi 3,3%-os bővüléssel számolnak, mellyel elérheti az 1,8 milliárd főt 2030-ra (UNWTO, Tourism Towards 2030). Ennek megfelelően a turisztikai kínálat is dinamikusan bővül – így újabb desztinációk jelennek meg a világ turisztikai térképén. Jelen tanulmány egy magyarországi kisváros (Kalocsa) turisztikai törekvéseit (és 2016-ban megvalósított turisztikai fejlesztéseit) és annak beutazó turizmusát vizsgálta. A tanulmány kutatómódszertani alapját kvalitatív és kvantitatív módszerek adták (félíg strukturált mélyinterjúk (döntéshozókkal), valamint kérdőíves felmérés a stakeholderekkel (civil szervezetek vezetői, helyi lakosok, helyi utazási irodák, stb.), és ezen a szakterületen megszerzett gyakorlati tapasztalat adta).

A desztinációban, melyhez a vizsgált város tartozik, nemzetközileg kiemelt attrakciókkal nem rendelkezik, viszont hazai viszonylatban több fontos turisztikai értékkel bír (vallási és kulturális örökségek területén). A helyi turizmus alappilléret hosszú évtizedek óta - a Duna közelsége miatt – a szállodahajókról érkező vendégek adják. A vizsgálat kitért arra is, hogy vajon mindez fenntartható-e, valamint milyen egyéb alternatívák jelenthetnek megoldást a desztináció turizmusának a fellendülésében.

A beruházási döntés-előkészítés és döntéshozatal érdek-érdekeltségi összefüggései

Fodor Beáta

Miskolci Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Gazdálkodástani Intézet

vgtfodor@uni-miskolc.hu

A tulajdonosok a tőkejövedelem reményében fektetnek pénzt a vállalatba. A döntéshozatal folyamata azonban különböző okokra visszavezethetően eltérhet a tulajdonosi érdekek leghatékonyabb érvényesítésétől. A tanulmány az érdekérvényesítési lehetőségek eltérítő hatására fókuszál. A gazdasági döntések létrejöttének hátterében is az érdek-érvényesítő ember áll, következésképpen az eltérítő hatás a döntési folyamat bármely szakaszában érvényre juthat. A vállalati döntések és az érdek-érdekeltségi helyzet összefüggéseit több kutató vizsgálja. Jelen tanulmány a problémakört a beruházási döntések folyamatára szűkítetten dolgozza fel, kísérletet téve a beruházási típusonként való vizsgálatra is. A kutatás jellege a vonatkozó magyar és angol nyelvű irodalom szisztematikus feldolgozása és kritikai elemzése. Erre épülnek a főbb megállapításai. A tanulmány többek között rámutat, hogy a tulajdonos hosszú távú nyereség maximálásától való eltérésnek a sávja és a természete elsősorban a vállalat típusának és méretének a függvényeként alakul. A vállalati típusnak a befolyásoló szerepe elsősorban attól függ, hogy egy kézben van-e a tulajdon és az irányítás. Ha egy kézben van, akkor a tulajdonos viszonylag hatékonyan képes érdekeinek az érvényesítésére. A gazdasági társaságok, és főként a részvénytársaságok esetében határozottan eltérhet a tulajdonosi körtől a vállalati ügyvezetés személyi köre, ami a döntések során ez utóbbi érkedominanciájához vezet. Más oldalról a vállalati méretek növekedése a magánvállalkozói érdekérvényesítés nehézségeit hozza felszínre, ugyanis a döntések egyre nagyobb hányadát kénytelen fizetett alkalmazottaira bízni, akik természetesen a saját érdekeiktől sem vonatkoztatnak el a döntéshozatal során.

A pszichológiai tőke differenciáló szerepe munkaerő- piacon

Heitlerné Lehoczky Mária

Budapesti Gazdasági Egyetem

HeitlerneLehoczky.Maria@uni-bge.hu

Kutatásom a pszichológiailag megalapozott, személyiséghez köthető erőforrások és munkaerő-piaci jellemzők közötti összefüggések feltárására irányul, amelynek fókuszában az ún. pszichológiai tőke áll. A pszichológiai tőke definíciója és tartalma nem egységes a szakirodalomban, az ezzel kapcsolatos kutatások arra irányulnak, hogy ok-okozati összefüggéseket tárjanak fel bizonyos személyiségpszichológiai konstruktumok és a munka produktívitásának valamely aspektusa között, így közvetlenül vagy közvetve kifejtett hatásukat vizsgálja pl. a munkabérré, jövedelemre. A pszichológiai tőke konceptualizációi közül két olyan konstruktumot alkalmaztam, amelyek operacionalizációja kidolgozott. Az egyik Luthans és munkatársai által megalkotott ún. pozitív pszichológiai tőke, amely a gyakorlatban is hasznosítható, több, szervezetszichológiai és humán erőforrás menedzsment vonatkozása van, valamint igazolt hatást gyakorol számos, munkával kapcsolatos területen: ilyen pl. a munkahelyi teljesítmény, a vezetői hatékonyság, jövedelem. Hazai reprezentatív mintán Keller konceptualizálta pszichológiai tőkét és operacionalizálta a saját sors kézben tartását mérő indexként, amely lényegében az életesemények befolyásolhatóságára vonatkozó attribúció. Jelen tanulmány, egy feltáró kutatás, amelyben egy 233 fős mintán vizsgáltam a munkával való szubjektív elégedettség különböző aspektusait, és a karrier, valamint a jövedelem alakulásával kapcsolatos tényezőket a pszichológiai tőkével való összefüggésekben.

A nők választási aktivitása a két világháború között

Horváth Ágnes

Eszterházy Károly Egyetem

ahorvathdr@gmail.com

A tanulmány célja, hogy általános képet kapjunk a női választójog rendszerének átalakulásáról a két világháború közötti időszakban. A gazdasági, társadalmi, politikai rendszerek átalakulásával az első világháborút követően jelentős áttörést figyelhetünk meg a nők közéleti szerepvállalását illetően. Magyarország, Anglia, a Szovjetunió az USA és Törökország képezi az összehasonlítás alapját.

A tanulmányban bemutatjuk, hogy a polgárosodás kiteljesedése milyen módon befolyásolja a nők politikai szerepvállalását. A világháborúban ténylegesen érintett területeken jelentős volt a férfi-nő arány megváltozása, hiszen a háborúban a férfi lakosság halálózása volt a meghatározó. Az első világháborút követően a különböző államokban jelentős belső migrációt figyelhetünk meg. Folytatódott a vidék-város arányának eltolódása a városi életforma irányába: az ipar egyre nagyobb tömegeket tudott alkalmazni. Minden területen megnőtt a női munkavállalók száma, átalakult a családok szerkezete. Szükségszerűen átalakult az oktatási rendszer, erre az időszakra az iskolai oktatás, az analfabetizmus felszámolása jelentősen fejlődött. A nők munkavállalása a szociális infrastruktúra fejlődését is szükségessé tette.

Megállapíthatjuk, hogy a polgárosodás eredményeként az adott államok polgárai gazdaságilag függetlenebbek, képzettebbek és politikailag aktívabbak lettek. A közéleti szerepvállalás iránti igény a jogi keretrendszerek átalakulását eredményezte. A különböző politikai rendszerek más-más lehetőséget adnak polgáraik számára a közéletben való megjelenésre: más a pártstruktúra, eltérő az ideológia, mások a tradíciók-és a tradíció ereje. A választójogi rendszerek összehasonlítása alapján elemezhetjük, hogy az egyes államokban milyen mozgástér nyílt a nők megjelenésére az országos választásokon, ott milyen eredményeket értek el.

A Sopron-pozsonyi HÉV által érintett mezőgazdasági és ipari termelőegységek 1920-ig

Horváth Csaba Sándor

Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar

horvath.csaba@sze.hu

Majd 30 évvel az első vizionálása után, 1897-ben átadták a forgalomnak a Sopront Pozsonnyal összekötő vaspályát. A vasút a Haller József és Laschober Mátyás által elképzelt sopron–vulkapordány–kismarton–nezsider–pándorfalu–pozsonyi vonalvezetéssel valósult meg, amelynek a legfőbb oka, hogy ez bizonyult a „legolcsóbbnak”. A történelmi Magyarország északnyugat-dunántúli térségének két fontos városa, Sopron és Pozsony is sokat tett ezért, hogy új vasutat kapjon. Ugyanakkor azt sem szabad elfelejteni, hogy nemcsak e két település, hanem a vonal mentén található városok, községek, (nagy)birtokosok és üzemek is profitáltak az új vicinálisból. Ha a vonal egy mezőgazdasági vagy ipari termelőegységet nem érintett, az a későbbi fejlődését negatívan befolyásolhatta, így létkérdéssé vált, hogy minél közelebb kerüljenek az új közlekedési eszközhez.

Egy vaspálya lefektetését két dolog ösztönözhetette: egyrészt a már meglévő termelő tényezők igénye a vasútra, amely megteremtésére azok nagy hatást gyakorolhattak. Másrészt az új közlekedési eszköz nagyjából előrejelezhető gazdasági fejlődést dinamizáló effektusa. Vizsgálatom első felében arra próbálok rámutatni, milyen területeket szelt át a Sopron–pozsonyi HÉV, de ezen belül is fontosabb az, milyen állomások jelentek meg a vonalak mentén, és azokhoz milyen (nagy)birtokok és termelőegységek tartoztak, amelyek áruikat e helyen adták fel, illetve, ha szükségük volt nyersanyagra, akkor ezen keresztül juthattak hozzá. E térségben a vizsgált időszakot tekintve a nagybirtok dominanciája kimutatható, így a kutatás ezekre koncentrált. Az érintett nagybirtok-tulajdonosok – feltételezésem szerint – innovatív módon álltak a vasútfejlesztéshez, hiszen az új közlekedési eszköz megkönnyítette az általuk termelt javak szállítását, illetve megnyitotta előttük „a világ kapuját”, ennek következtében anyagi áldozatot is hajlandóak voltak meghozni a területüket átszelő vaspálya lefektetése érdekében. Ezzel, mint gazdasági és nem politikai tényező gyakoroltak hatást a vasútépítésre. Az ipari egységek esetében is releváns volt, hogy a vasút, illetve a rakodóhely minél közelebb kerüljön hozzájuk, hiszen az is serkentőleg hathatott termelési potenciáljuk növekedésére és fejlődésükre, ebből kifolyólag a vicinális létrejötte ezen üzemeknek, gyáraknak is érdekében állt. Sajnálatos azonban, hogy a tárgyalt helyiérdekű vasútnak is jogilag a végét jelentette az 1920. június 4-én kötött trianoni békeszerződés.

Egy helyi TDM szervezet működése a Balatoni kiemelt Üdülőkörzetben

Horváth Gergely

**Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar
Gazdálkodástani Doktori Iskola**

gerisson21@gmail.com

Jelen tanulmány célja, hogy megvizsgálja, hogy egy Turisztikai Desztináció Menedzsment szervezet, milyen szerepet tölt be egy gyógyturisztikai desztináció életében. 2016 év végén megjelent a turizmusfejlesztési törvény, ami a 2017-es évben a helyi és térségi TDM-ek esetében jelentős mértékű változtatásokat okozott. A kormány a 2016-ban elfogadott turizmusfejlesztési törvény elfogadásával kettő kiemelt turisztikai térséget jelölt ki, amelyet fejleszteni szeretne. Az egyik a Sopron-Fertő-Bük kiemelt turisztikai térség a másik pedig a Balaton kiemelt Üdülőkörzet.

A tanulmány bemutatja a TDM-hez kapcsolódó főbb általánosságokat (mint pl. egy TDM szervezet általános működését), valamint egy konkrét városon (Balatonfüred) keresztül bemutatja, hogy ez hogy működik a gyakorlatban. A tanulmányból kiderül, hogy a Turisztikai Desztináció Menedzsmenthez kapcsolódó legnagyobb problémát az adja, hogy a turizmusfejlesztésre szánt összeget az eddigieknél jóval koncentráltabban tervezik elkölteni, valamint hiányzik a helyi és térségi turisztikai szervezetek szerepének tisztázása is. Ez azért probléma, mert nincsen leszabályozva a TDM-nek a desztináció életében betöltött szerepe, ami elősegíti pontosan egy desztináció versenyképességének a TDM-hez kötődő jobb pozicionálását. Pedig a turizmusfejlesztési törvény által újonnan létrehozandó kiemelt térségek egyik, ha nem a legtöbbször emlegetett célja a márkázhatóság és így a versenyképes piacra vitel, amelyhez elengedhetetlen a megfelelő mennyiségű forráskeret, ami biztosítja a jobb pozicionálást.

Hallgatók vállalkozói elképzelései

Karlovitz János Tibor, Kárpáti-Daróczi Judit

Óbudai Egyetem, Budapest

karlovitz.jt@kgk.uni-obuda.hu, karpatidaroczi.judit@kgk.uni-obuda.hu

A magyar iskolarendszer hagyományos, porosz utas fejlődést követett, amire a szocializmus évtizedeinek erőltetett kollektívizmusát követő, a rendszerváltástól erősen individualista irányba fordult. Ez az irány összességében egy erőteljesen ismeretközpontú, egyoldalúan tanuláscentrikus, és a gyakorlati képzést hanyagoló oktatási rendszert eredményezett. Napjainkban felerősödik a duális, közvetlenül a gyakorlatból merítkező, szinte azonnal felhasználható, a munka világában hasznosítható képzési gyakorlat központi igénye, amihez a felsőoktatási intézményeknek alkalmazkodniuk kell. Újabban foglalkoztatás-politikai célkitűzésként jelenik meg, hogy a fiatalok iskoláik elvégzése után azonnal vállalkozóvá váljanak.

Kutatásunk az Óbudai Egyetem gazdasági képzésében résztvevő hallgatóinak vállalkozókról és vállalkozásról alkotott elképzeléseinek feltárására irányult. A téma vizsgálatára primer kérdőíves kutatást folytattunk. A kikérdezés 2017 április-májusában zajlott. A kérdőívet összesen 134 hallgatóval töltöttük ki, és a hibásan kitöltött, vagy hiányos kérdőívek (összesen 22 darab) kiszűrése után 112 értékelhető kérdőívet dolgoztunk fel.

Arra voltunk kíváncsiak, hogy a közoktatásból a hallgatók milyen elképzelésekkel érkeznek, vállalkozói képet hoznak, mit feltételeznek egy vállalkozó értékrendjéről. Előzetesen azt feltételeztük, hogy a vállalkozói kompetenciákról a hallgatók kevés ismerettel rendelkeznek.

Eredményként fogalmaztuk meg, hogy a megkérdezett hallgatók mindegyike szeretne munkába állni, és többségük el tudja magát vállalkozóként képzelni. A következő vállalkozói kompetenciáknál talákoztunk magas értékekkel, amely azt bizonyította, hogy a megkérdezett rendelkeznek azokkal az alapokkal, amelyek képessé tehetik őket a felelősségteljes munkára (akár a vállalkozóvá válásra is):

Összességében megállapítható, hogy a képzésben résztvevő, megkérdezett hallgatók jó eséllyel indulhatnak a munkaerőpiacon. A képzés a vállalkozói kompetenciák erősítését tovább mélyíti.

Vállalkozói potenciál az Óbudai Egyetem hallgatói körében

Kárpáti-Daróczi Judit, Karlovitz János Tibor

Óbudai Egyetem

karpatidaroczi.judit@kgk.uni-obuda.hu, karlovitz.jt@kgk.uni-obuda.hu

2017 április-májusában az Óbudai Egyetem gazdasz-releváns hallgatói körében kérdőíves kutatást folytattunk. Kutatásunk célja a hallgatók vállalkozási attitűdjének és az ezt alapozó motivációknak a feltárása volt. Összesen 134 hallgató töltötte ki a kérdőívünket, amelyből 22 db-ot kiszűrve végül 112 értékelhető kérdőívünk maradt.

A kérdőív 47 kérdésből és összességében 154 változóból állt. A kérdések túlnyomó többsége zárt típusú volt. Az első kérdések között szerepelt, hogy a hallgatónak van-e már vállalkozása vagy tervezi-e és mikor vállalkozás indítását, vagy teljesen elzárkózik ettől. Ez a kérdés alapján véve meghatározta a továbbiak kimenetelét. A második kérdéscsoport a vállalkozói léttel együttjáró értékeket részletezte. A harmadik részben a szülők vállalkozására kérdeztünk rá. Külön csoportot alkotott a hallgatók munkatapasztalata, illetve szakmai gyakorlata. Az ötödik kérdéscsoport néhány biográfiai jellemzőre vonatkozó kérdéseket tartalmazott (pl. szülők iskolai végzettsége, gazdasági aktivitása, a hallgató középiskolai tanulmányai stb.)

Előzetesen azt feltételeztük, hogy az Óbudai Egyetem gazdasági képzéseire a hallgatók többsége vállalkozói környezetből érkezik. Másik feltételezésként azt a hipotézist fogalmaztuk meg, hogy a hallgatóink az érdeklődési körüknek megfelelő képzést választották. Azt is feltételeztük, hogy a hallgatók olyan típusú képzésen vannak, amivel kapcsolatban majd dolgozni szeretnének.

Főbb eredmények: A hallgatók nagyrésze az egyetem elvégzését követően alkalmazottként szeretne elhelyezkedni, és nem zárkózik el az elől, hogy a későbbiekben esetleg vállalkozóvá váljon.

Összességében megállapítható, hogy a hallgatók az érdeklődésüknek megfelelő képzésben vesznek részt, és nem zárkóznak el az elől, hogy valaha vállalkozóvá váljanak. További kutatással szeretnénk kimutatni, vizsgálni azt, hogy hogyan alakult a képzés elvégzése után a hallgatók vállalkozói motivációja és attitűdje.

Miért, nem a gólya hozza? Fiatal nők képzei a szülésről

Kisdi Barbara

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

kisdi.barbara@btk.ppke.hu

2016 folyamán a PPKE BTK Szociológiai Intézetében 18 alapképzésben részt vevő hallgatóval kvalitatív felmérést készítettünk gyermektelen nők körében (145 fő, 18-35 év) a szüléssel kapcsolatos terveikről. Kérdéseink a szándékok és elvárások feltérképezésén túl arra fókuszáltak, hogy a korábbi tapasztalatok fényében hogyan gondolkodnak a szülés körülményeiről, módjáról, típusairól, s milyen ismeretekkel rendelkeznek a lehetőségekkel és eljárásokkal kapcsolatban. A kutatási anyag előzetes feldolgozása alapján az látszik kirajzolódni, hogy azok a nők is kevésbé rendelkeznek tényszerű ismeretekkel, akik tudatosan készülnek a szülésre, amit saját maguk is a vizuális élményekre (főként filmek, videók a szülésről) és a szakértői tekintélyre való hagyatkozással igazolnak. Előadásomban a kutatás azon aspektusaira szeretnék reflektálni, amelyek a szocializációs hatások, a korai és jelenlegi vágyak, tervek, elképzelések és a szüléssel kapcsolatos elvárások és képzetek problémakörét járják körül.

Z-generáció társadalmi kihívásai, avagy hogyan alkalmazkod(j)unk a jövő fiataljaihoz?

Kocsis Anett

Széchenyi István Egyetem

anettkocsis1@gmail.com

X, Y, Z – generáció! Pár évtizeddel ezelőtt, ha a hétköznapi emberek meghallották ezeket a fogalmakat, nem is igazán tudták, hogy mit takarnak. Ennek kettő magyarázata is lehet. Az egyik, hogy az internet nem volt jelen a háztartásokban, így az emberek főként az újságokból és a televízióból értesültek a legfőbb hírekről, ahol nagyon kevés szó esett a témáról. A másik magyarázat pedig, hogy nem volt különösebb jelentősége a generációs jellemzőknek, így azok nem foglalkoztatták a közvéleményt. Mára azonban a helyzet jelentősen megváltozott. Az internetet vagy az újságokat böngészve szinte minden nap találkozhatunk egy – egy, a Z – generációt érintő cikkel. Ezeket a tanulmányokat olvasva olyan érzésünk támad, hogy a korábbi generációkkal ellentétben a társadalomnak komolyan fel kell készülnie az ezredfordulón született, lassan a felnőttkorba lépő gyerekek fogadására.

A félelmet főként az támasztja alá, hogy a témában jártas szakemberek is éles jelzőkkel illetik az adott időintervallumban született gyerekeket, fiatal felnőtteket. „*Semmivel sem törődik a Z – generáció*”, „*Bajban a munkaadók: rugalmas, de hűtlen a Z – generáció*”, „*Akik nem akarnak belehalni a munkába – a Z – generáció a munkaerőpiacon*”. Csak néhány azok közül a cikkek közül, amelyekkel az interneten találkozhatunk. Ezek a szalagcímek is azt bizonyítják, hogy szembe kell nézni azzal, hogy a jövő fiataljainak életvitele nagyban különbözik a a korábbi generációk képviselőitől, így elengedhetetlen az, hogy felhívjuk az emberek figyelmét a téma fontosságára.

Valóban ekkora érvágás volt a századforduló a generációk között? Tényleg ekkora figyelmet kell szentelni a 2000 – es évek elején született gyerekeknek? Tanulmányomban főként ezekre a kérdésekre szeretnék választ kapni, valamint arra, hogy miként kell vagy lehet alkalmazkodni a jövő generációihoz?

Az etnicitás szerepe az egészség egyenlőtlenségek magyarázatában - A hozzáférés esélyei a magyarországi hátrányos helyzetű csoportoknál

Kovai Cecília

**Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és
Regionális Tudományi Kutatóközpont, Budapest**

kovaicili@gmail.com

Tanulmányomban a társadalmi egyenlőtlenségek egészségi állapotra tett hatását vizsgálom a hátrányos helyzetű cigány népességre vonatkozóan. Tanulmányomban egyrészt a magyarországi cigány népesség egészségi állapotával foglalkozó kutatások tanulságait és kérdésselvetéseit foglalom össze, másrészt saját empirikus tapasztalataimra támaszkodva tárgyalom az etnicitás, kultúra és a strukturális helyzet összefüggéseit és annak hatásait a hátrányos helyzetű roma közösségek testképére és egészséggel kapcsolatos nézeteire, viselkedésére. Az etnikai, kulturális és strukturális magyarázatokat a cigányság/hátrányos helyzetű népesség rendkívül kedvezőtlen egészségi állapotára nem „vagy-vagy” esetleg „és” viszonyban kezelem, hanem egymásból következő, összefüggő tényezőként. Célom azt bemutatni, hogy egy adott strukturális helyzet miképpen termelhet ki adott viselkedési formákat, nézeteket, amelyek szintén hatással lehetnek az egészségi állapotra. Kutatási feladataim között a cigányság problematikáját az egészség egyenlőtlenségek kérdéskörének szélesebb kontextusába helyezem, és abból az egészség-szociológiai alapvetésből indulok ki, hogy az egészség-egyenlőtlenségeket interszekcionalitásukban érdemes vizsgálni, vagyis összefüggésben a lakóhelyi, nemi, „faji”/etnikai, oktatásbeli, munkaerő-piaci helyzettel és társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségekkel. A cigányság ebben a tekintetben a különféle dimenziókban mért egyenlőtlenségek metszéspontjában található, hiszen a cigány népesség jelentős része minden felsorolt dimenzióban hátrányos pozícióban van. Előadásomban a fentiekkel összefüggésben az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés kérdéskörét is tárgyalom. A témával kapcsolatos kutatások kimutatták, hogy a hátrányos helyzetű régiókban és a cigány népesség bizonyos szegmenseiben az orvos-beteg látogatottság gyakoribb, mint az átlag népesség esetében, ugyanakkor ez nem eredményez jobb egészségügyi mutatókat. Előadásomban erre az ellentmondásra keresem a választ, különös tekintettel az orvoshoz fordulás okának különbségeire és az informális viszonyok fontosságára.

Az előadás a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) K 119574 számú pályázat támogatásával készült.

Parlamenti választás Hollandiában – győztesek, vesztesek, tanulságok

Kőváriné Ignáth Éva

Budapesti Corvinus Egyetem

kovarine@uni-corvinus.hu

Közel 13 millió holland választópolgár járult az urnákhoz 2017. március 15-én, hogy leadja voksát a parlamenti választásokon – megnyitva ezzel az európai uniós választások szuperévéét. A választási kampányt, a pártok népszerűségének alakulását mutató közvélemény-kutatásokat, valamint a voksolás kimenetelét nagy érdeklődés és figyelem övezte Európa-szerte. A választási eredményeket látva az Európa-párti politikusok fellélegezhetnek, hiszen a Nexit-párti populista Geert Wilders Szabadság Pártja (PVV) a második helyre szorult a leköszönő kormánykoalíció nagyobbik résztvevője, a Néppárt a Szabadságért és Demokráciáért (VVD) mögött. A holland belső politikai viszonyokat mélyebben megvizsgálva több különleges jellegzetességre találhatunk példát. Maga a pártpaletta rendkívül színes: a 2017-es választásokon 28 párt indult, ebből 13 jutott be a parlamentbe. Tekintettel arra, hogy a győztes párt 33 képviselői helyet mondhat magáénak a 150-ből, és minimálisan 76 szükséges a kormányzáshoz, legalább négypárti koalíció alakítását vizionálták a választási eredmények nyilvánosságra kerülését követően. Ez azt is jelentheti, hogy a koalíciós tárgyalások jelentősen el is húzódnak Hollandiában.

Jelen tanulmány e választás néhány jellegzetességét és tanulságát kívánja bemutatni. A kampány fő témái mellett a két, a közvélemény-kutatások szerint fej-fej mellett haladó párt törekvéseire is kitérünk. A többi pártot tekintve, a választások legnagyobb vesztesét és legnagyobb győztesét, valamint az új, kis pártok közül néhányat górcső alá véve világítunk rá a holland politikai élet néhány jellegzetességére.

A magyarországi nagyothallók társadalma

Laki Ildikó

Szegedi Tudományegyetem; Zsigmond Király Egyetem

b.laki.ildiko@gmail.com

Előadásomban egy közelmúltban lezárt általam vezetett és elkészített kutatásból kívánok egy kisebb szeletet bemutatni. A fogyatékossgal élő emberek csoportjai között tartjuk számon a nagyothallók mikro társadalmát. E kisebbségről kevés mélyreható, de legfőképpen életminőségüket és mindennapjaikat empirikusan vizsgáló kutatás, vizsgálat készült, ebből adódóan különös jelentősége van mindennek.

Prezentációm két nagy egységből áll össze; egyfelől adatokon keresztül ismertetésre kerül maga a vizsgált csoport, annak lélekszáma, társadalmi és területi megoszlása, valamint a nagyothallás, mint jelenség, mint egyéni és közösségi probléma.

A második egységben 30 fővel folytatott beszélgetés, interjú alapján ismertetésre kerülnek azok az egyéni, legfőképpen életminőséggel összefüggő tartalmak, melyeket az érintettek jeleztek a vizsgálat/kutatás során. A nagyothalló társadalom legnagyobb problémája maga a tény, azaz láthatatlan fogyatékossguk révén, de hallásuk csak részben elvesztése következtében igen eltérő a csoporthoz való tartozásuk erőssége. E csoport a siketekhez még nem, a hallókhoz már nem tartozik, így ebben a sajátos helyzetben keresi önmagát.

Számos probléma jelenik meg egyéni élettereikben, melyek akár egész életen át tartó folyamatokat generálhatnak. Éppen ezért igen fontos, hogy e csoport a fogyatékossgal élő emberek között megtalálja helyét, a szakemberek pedig azokat a támogatásokat, amellyel a hallókhoz hasonló élet kialakítható legyen.

Az előadás végén néhány interjúszemelvénnel illusztrálásra kerül az is, mi jelenti a legnagyobb problémát egy nagyothalló ember számára, milyen kéréseik vannak az egészségés együttélés hosszú távú kialakítására.

Kompetens klaszterek

Leskó Anett Katalin

Miskolci Egyetem

kkklesko@uni-miskolc.hu

Globalizálódó világunkban, ahol a kis- és középvállalkozások egyre inkább részeseivé válnak a nemzetközi piaci versenynek, a klaszterek szerepe a cégek versenyképességének támogatásában meghatározó. Az elmúlt évtizedben jelentősen megnőtt az érdeklődés az innovációs klaszterek iránt, akár a tudományos berket, akár pedig a vállalati szférát véve górcső alá. A kitüntetett figyelem mögött részben az a felismerés húzódhat, hogy a vállalatok versenyelőnyét nem csupán a saját kompetenciái, erőforrásai jelentik, hanem a földrajzilag közeli üzleti környezetében fellelhetőek is. Hogyan lehet az együttműködés hosszú távon is eredményes? A klasztereket összetartó erő, hogy mind az egyéni, mind a szervezeti célok teljesüljenek, vagyis a helyzet minden szereplő számára nyertes játszává váljék. Ahhoz, hogy a klaszterek, képesek legyenek kiaknázni az együttműködésben rejlő lehetőségeket és hosszú távon sikeresen működjenek, bizonyos egyéni és szervezeti kompetenciákkal kell rendelkeznie. Véleményem szerint mindezek biztosítása érdekében szemléletváltásra van szükség a klaszterek működését illetően, mégpedig a kompetencia-alapú irányítást látom indokoltnak. A készségek, képességek, a klaszterszintű együttműködés szempontjából kiemelt szerepet töltenek be. Amennyiben a partnerek nem rendelkeznek a kooperációhoz szükséges kompetenciákkal, akkor az együttműködés lehet bármennyire előnyös, az nem lesz eredményes, hiszen csak korlátozott működésre lesz képes, melynek következtében, a „játzsma” nem hozhat, nyer-nyer kimenetet a partnerek számára, amely pedig a klaszter megszűnéséhez is vezethet. A cikk vezérfonalát, az eredményes működéséhez szükséges kompetenciák beazonosítása adja.

Versenyképes feldolgozóipar - a termelésvezető menedzsment képességeinek szerepe a lean szemléletű folyamat innovációban

Losonci Dávid, Szántó Richárd

Budapesti Corvinus Egyetem

david.losonci@uni-corvinus.hu, richard.szanto@uni-corvinus.hu

Kása Richárd

Budapesti Gazdasági Egyetem, Budapest LAB Vállalkozásfejlesztési Központ

richard.kasa@uni-bge.hu

EU és nemzetgazdasági szinten is fontossá vált az ipari szektor fejlesztése. Az EU célja, hogy az újraparaszítás keretében 2020-ig az ipar GDP-n belüli részarányát 15%-ról 20%-ra növelje. Magyarország iparpolitikája az ipari hozzáadott érték 30%-os részesedését tűzi ki célul.

Ezen makro szintű cél elérése szükségessé teszi, hogy az iparvállalatok az innováció mind a négy típusában fejlesszenek. Az iparpolitikákat döntően a termék innováció (pl. K+F fejlesztések) és a technológia-orientált folyamatfejlesztések hatják át (pl. ipar 4.0, digitalizáció). Kevés teret kapnak a nem technológia-orientált folyamat innovációk, a szervezeti innovációk és a marketing innovációk. Miközben a mikro szintű versenyképességre – és ezen keresztül a makro célokra – ezeknek az innovációknak is nagyon jelentős hatásuk lehet.

Tanulmányunk a nem technológia-orientált innovációk közül a Toyotától származó lean termelési rendszerre fókuszál, amely az elmúlt évtizedekben meghatározó termelési paradigmává vált. Jól példázza jelentőségét és „megkerülhetetlenségét” az ipari szektorban, hogy a nagyvállalati termelési rendszerek nagyrészt a lean elvek és eszközökre épülnek. Népszerűségének oka, hogy a lean átalakítás hatására képesek a termelő vállalatok nagyon jelentősen javítani a termelékenységüket és az operatív mutatóikat. Ezzel a lean rendszer mint folyamat innováció biztos alapod ad ahhoz, hogy az ipari szektor makro szintű céljainak elérését támogassa.

A lean rendszer sikeres adaptálásában kulcsszerepe van a menedzsmentnek, a menedzsment felkészültségének – hiszen a lean a technikai ismereteken messze túlmutatva egy új menedzsmentrendszer is feltételez. Mi a lean átalakulással kapcsolatban a menedzsment képességek jelentőségét vizsgáljuk a Versenyképesség Kutató Központ adatbázisai alapján több eltérő időszakban (1999, 2004, 2009). Kutatásunk fókuszában a termelésvezetők állnak.

Kutatásaink eredményei mind a mikro szintű stratégiák (pl. lean adaptálásában a menedzsment fejlesztése), mind a makro szintű stratégiák (pl. folyamat innovációk támogatása és a támogatás súlypontjai) alkotásában hasznosíthatók.

Kozmopolita vagy otthonülő?

Marosi Ildikó

Óbudai Egyetem

marosi.ildiko@kgk.uni-obuda.hu

A nemzetek Európájának közös jövőképe, hogy lehetőség szerint minden egyetemista tanulmányainak egy részét külföldön töltsse (vö. Európa felsőoktatásért felelős minisztereinek nyilatkozata Leuven és Louvain-la-Neuve, 2009. április 28-29.) A kihívás alapja a globalizációs folyamatok kiteljesedése, IT technológiák exponenciális fejlődése, amelyekhez új készségek kialakítása szükséges. Lényeges feladat, hogy az európai térség versenyképes maradjon a feltörekvő, újonnan formálódó gazdasági térségek mellett. Annak érdekében, hogy Európa megőrizze geopolitikai súlyát, korábban kevésbé alkalmazott tanulási formákat szükséges kidolgozni és működtetni, javítani kell a képzések hatékonyságát. Minél eddiginél kiemeltebb, stratégiai figyelmet szükséges fordítani az oktatási-képzési rendszerek minőségére, amelynek egyik eszköze a hallgatói (és az oktatói) mobilitás – együtt kezelendő a nemzetközi tanterv és a digitális tanulás, valamint a stratégiai együttműködés, partnerségek és kapacitás – amelyeket „Az európai felsőoktatás a világban” c. európai bizottsági közlemény (2013) hangsúlyoz.

Ez a mobilitás egyre színesebbé és változatosabb, tágabb lehetőségeket biztosít a hallgatóknak, akik a 2010-es évek végétől az egyetemre már nyelvtudás birtokában érkeznek. A tanulmányi, szakmai gyakorlatos mobilitási lehetőségeket kihasználva ismerhetnek meg tőlük idegen kultúrákat, és hozhatnak létre új személyes kapcsolatokat, fejleszthetik, színesíthetik szakmai kompetenciáikat. Ám a gyakorlatot megtapasztalva inkább csak feltételes módban beszélhetünk erről, mivel nagyon alacsony szintű a hallgatói mobilitás mértéke. A leuveni 20%-os célértékek eléréséhez intézményi és kormányzati szinten is beavatkozás, támogatás szükséges. 2017. áprilisban folytatott, nemzetközi (német, skót, belga, lengyel és magyar) koordinátori fókuszcsoporthoz tartozó kutatásunk a hallgatók nemzetközi mobilitással összefüggő problémáinak feltárására irányult. Dolgozatunkban ennek eredményeit elemezzük, amelynek megértése révén változtatható a hallgatói hajlandóság, magatartás és közvetve az intézményi háttér is.

A munkaerő-piaci esélyegyenlőség nemek szerinti vizsgálata

Matiscsákné Lizák Marianna

Eszterházy Károly Egyetem

matiscsakne.marianna@uni-eszterhazy.hu

Az esélyegyenlőségi politikát az Európai Unió alapjának tekintjük, amely politika hatalmas fejlődésen ment keresztül a Római Szerződés óta, hiszen rengeteg irányelv született annak érdekében, hogy a nemek közötti szakadék csökkenjen a munkaerőpiacon. A foglalkoztatás növelése ugyanakkor nemcsak esélyegyenlőségi kérdés, hanem gazdasági kényszer is, nemcsak Magyarországon, de az Európai Unióban is. 2010-ben elfogadásra került az Európa 2020 stratégia, melyben a megfogalmazott célkitűzések egyike, hogy 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell a foglalkoztatás területén a 20–64 évesek körében a 75%-os foglalkoztatottsági arányt. hazánk is vállalta a 75%-os ráta elérését, ami jelzi a kormány prioritását, amely ráta eléréséhez 1 millió új, adózó munkahelyet kell létrehozni.

Ugyanakkor a hazai munkaerő-piaci adatokat elemezve azt látjuk, hogy nő a foglalkoztatottság, de a nemek munkaerő-piaci részvétele messze nem azonos, a nők tartósan és jelentősen alacsonyabb arányban vesznek részt a munkaerőpiacon. A nők munkavállalói helyzete kedvezőtlenebb, melyet számos tényezővel lehet magyarázni.

Előadásomban rámutatok a munkaerő-piac főbb jellemzőire, kitérek az adatok nemek szerinti vizsgálatára. Az előadásban rávilágítok a munkaerő-piaci esélyegyenlőség nemek szerinti főbb jellemzőire és azok befolyásoló tényezőire.

Az alábbi kutatási kérdésekre keresem a választ: (1) Milyen a munkaerő-piaci helyzete a nőknek és a férfiaknak? (2) Milyen tényezők befolyásolják a nemek munkaerő-piaci helyzetét és pozícióját? (3) Létezik-e nemek szerinti esélyegyenlőség a munkaerőpiacon? (4) Milyen a 25–49 éves nők foglalkoztatási rátája a férfiakhoz képest? (5) Hátrányban vannak-e a 25–49 éves, gyermeket nevelő nők a foglalkoztatást illetően? 8/) Van-e és mekkora rés van a női és férfi keresetek között?

Vezeték nélküli hálózatok fejlesztése az értékelemzés (Value Analysis - VA) alkalmazásával

Nádasdi Ferenc, Keszi-Szeremlei Andrea

Dunaújvárosi Egyetem

nadasdi.ferenc@gmail.com, keszi.andrea@gmail.com

Zarándné Vámosi Kornélia

Budapesti Gazdasági Egyetem

vamosinelly@gmail.com

Az informatikai technológiák (IT) fejlődése felveti a hálózatok fejlesztésének kérdését. A különböző szervezeteknél első lépcsőben kialakultak a vezetékes hálózatok. Információink szerint egy közigazgatási intézményeknél (például egyes minisztériumoknál) a belső levelezés már teljes terjedelemben elektronikusan történik. Megoldották a levelek gépi aláírását, tárolását, nyilvántartását, stb.) Több intézmény megoldotta a társintézményekkel is az elektronikus levelezést. Bár a belső levelezés általában belső, vezetékes hálózaton történik, az intézmények közötti információ csere az Internet segítségével történik. Ugyanakkor felvetődik az a kérdés is, hogy egy szervezeten belül szükség lehet a vezeték nélküli hálózat is. Egyes megbeszéléseken szükség lehet újabb lehetőségek megvizsgálására is, ahol a mobil eszközök (notebook, tablet, „okos” telefon, stb.) hasznos segítők lehetnek, ha elérjük a vezeték nélküli hálózatokat. A szervezetek számára gyakran az idő kérdése rendkívül fontos, ezért szükség szerint hajlandók az IT rendszereik fejlesztésére. Az IT egyik „sajátossága”, hogy a gyors fejlesztések miatt gyors az „erkölcsi” kopás, avulás, ezért gyakran a még viszonylag jól működő rendszereket le kell cserélni. További sajátosság, hogy nemcsak a berendezések, hanem a felhasználók tudása is gyorsan elavul. Felmerül az IT rendszerek védelme az illetéktelen „adathalászok” ellen. Az információ rendkívül fontos a globalizáció világában. Ugyanakkor azt is megállapítottuk, hogy az IT rendszerek fejlesztése jelentős erőforrás felhasználást igényel, beleértve a szervezetek munkatársainak továbbképzését is. Úgy ítéljük meg, hogy ezen a területen is hasznos lehet az értékelemzés (Value Methodology = VM) alkalmazása. A verseny hatására egy IT rendszer sokféle elemből épülhet fel. Nem feltétlenül a költségcsökkentés lehet a fő cél, hanem az „értéknövelés”. Ez azt jelenti, hogy az IT rendszer fejlesztése lehetőség szerint jól szolgálja az adott szervezet céljait. Az igények leképezése funkciókká lehetővé teszi a célnak legjobban megfelelő funkcióhordozók kiválasztását.

Az egyházak magyarországi szabályozása a rendszerváltás után

Nagy Andrea

Nyíregyházi Egyetem

drnagyandi71@gmail.com

Az előadásban az egyházak létrejöttét és fennmaradását biztosító magyar jogi szabályozást kívánom bemutatni, különös tekintettel a rendszerváltás után kialakult helyzetre. A szabályozási háttér bemutatásánál érdemes megjegyezni, hogy a vallásszabadság és az állam / egyház kapcsolatának kodifikálása végig megmaradt nemzeti szabályozás keretében. Ezért nem igazán létezik ebben a kérdésben olyan nemzetközi standard, mely nemzetközi szinten rendezné ezt a kérdést.

Mindenképpen érthető ez, hiszen az egyes államok működésének, önazonosságának, az állam által meghatározott, általa irányított közösség működésének sok esetben a közös vallás lesz az alapja. Sokak szerint a magyarság kárpát- medencei tartós megmaradása elképzelhetetlen lenne a kereszténység felvétele nélkül.

A rendszerváltás után az egyházakra vonatkozó szabályozásában teljesen új elvek érvényesültek. Az 1990.évi IV. törvény, mely a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szól, A rendszerváltás követelménye alapján itt is a minimális állami beavatkozás érvényesül, a teljes lelkiismereti, vallásszabadságot hangsúlyozza.

Az Orbán-kormány 2010-ben célul tűzte ki, hogy az 1990-es liberális törvény szabályozási anomáliáit megszünteti, és az egyházak elismerésére, bejegyzésére új szabályokat jelöl ki. A célja az volt, hogy megnehezítse az egyházalapítást és kizárja az adótámogatásokból a már bejegyzett egyházak közül azokat, amelyek csak névleg működnek egyházként, és valójában nem végeznek hitéleti tevékenységet. A törvény szigorítása komoly kritikákat váltott ki, mind magyar, mind nemzetközi szinten. Az előadásban ezeket a vitákat is be kívánom mutatni, és a nemzetközi kitekintéssel új utakat szeretnék keresni.

A testépítés társadalmi helyzetre, és iskolai előmenetelre gyakorolt hatásai versenyző és amatőr testépítőknél

Németh Petra

Testnevelési Egyetem

nemeth.petra003@gmail.com

A testépítés egy, a testet és szellemet igen erősen igénybevevő teljes, és elhivatott embert kívánó sportág, mely különösen az 1970-es évek óta kap nagy publicitást, más országok mellett hazánkban is. Miközben a sportág népszerűsége egyre nő, a vele azonosított devianciák, sztereotípiák jelenléte is erősödik. A testépítés nemcsak egy sportág, hanem egy életmód is egyben, melyben a sportolók meghatározott rendszer szerint élik mindennapjaikat.

Ezzel a sporton belüli szubkultúrával, ahol maga a test a sportteljesítmény, nem foglalkozott még szociológiai megközelítésű vizsgálat. Jelen előadás egy ilyen PhD-kutatásnak az első fázisáról számol be, és ismerteti a testépítőkkal készített, félig strukturált interjúk eredményeit. Ezek során a testépítők két csoportját vizsgálom, a versenyző, a testépítést hivatásszerűen végző testépítőket, valamint a testépítést életmódszerűen folytató, azonban nem versenyző sportolókat, mindkét csoportban nőket és férfiakat egyaránt. A kérdések érintik a testépítő életmód specifikumait, a sportágválasztás motivációit, a testépítő szubkultúra által átadott értékek és normák kérdéskörét, valamint az iskolai előmenetelük ívét.

Az interjúk eredményeképpen választ kaptunk arra, hogy a megkérdezett sportolók milyen motivációs tényezők hatására választották a sportágat, milyen hatással volt/van ez a társadalmi helyzetükre, milyen iskolai végzettséggel/végzettségekkel rendelkeznek, közülük mennyien végeztek a testépítő sportággal kapcsolatos iskolát, ezzel összefüggésben jelenleg milyen jövedelemszerző tevékenységet folytatnak.

Következtetesként elmondható, hogy a testépítő sportág életmódszerű tevékenységként való folytatása nagyban megváltoztatja az egyén társadalmi helyzetét, iskolai előmenetelét, mivel a test változásával az egyén érték-és normarendszere is megváltozik, amely alapjaiban hat ki a mindennapi tevékenységek számos aspektusára, beleértve az esetleges pályamódosítást, pályaelhagyást és a felnőttkori tanulást is.

Háború és kiútkeresés – 1942

Olasz Lajos

Szegedi Tudományegyetem

olasz@jgypk.szte.hu

1941 júniusában Magyarország hadba lépett a Szovjetunió ellen, majd decemberben hadiállapotba került Nagy-Britanniával és az Egyesült Államokkal. A honvédség jelentős katonai tevékenységet ekkor nem folytatott, magyar csapatok nem harcoltak a fronton, csak megszálló egységek állomásoztak az elfoglalt szovjet területeken. 1942 tavaszán azonban német követelésre jelentős katonai erőt, a mintegy 200 000 főből álló 2. hadsereget kellett kivezényelni a keleti frontra. Miközben az ország egyre nagyobb háborús terheket vállalt Németország oldalán, a politikai elit mérsékelt konzervatív körei, már a kiutat keresték a háborúból, beleértve Horthy Miklós kormányzó környezetét, és az újonnan kinevezett miniszterelnököt, Kállay Miklóst is.

Bizalmas csatornákon keresztül megpróbálták felvenni a kapcsolatot a nyugati szövetséges hatalmakkal, hogy a magyar hadba lépés okairól, a német elvárások okozta kényszerhelyzetről valós képet adjanak, és a háborúból való kiválás reális lehetőségeiről egyeztessenek. A magyar álláspont egyik meghatározó eleme az volt, hogy a honvédség csak a Szovjetunió és a kommunizmus veszélye ellen folytat háborút, a nyugati hatalmakkal szemben nem harcol. Ezért biztosítékot szeretett volna, hogy a háború végén angol-amerikai csapatok érkeznek Magyarországra és nem lesz szovjet megszállás. A másik, hogy Budapest ragaszkodott a visszacsatolt magyarlakta területek (vagy azok egy részének) megtartásához, tehát valamiféle ígéretet várt a Nyugat részéről, a háború utáni igazságos rendezésre vonatkozóan. A brit és az amerikai diplomácia kezdetben nem gondolta komolynak a magyar kapcsolat-felvételi kísérleteket. Hiteltelennek tekintették a Kállay kormány békeszándékát, amely épp ekkor küldött egy komplett hadsereget a frontra, elfogadhatatlannak tartották a magyar vezetés által kért garanciákat, és legfőképpen, nem látták reális esélyét a magyar kiválásnak.

1942 őszén azonban bizonyos változás következett be. Az észak-afrikai szövetséges partraszállás során a korábban ellenséges francia erők átállása komoly sikert hozott, ami felértékelte a nyugati hatalmak számára egy közép-európai fordulat jelentőségét is. A nyugati kormányok tehát merev elutasítás helyett már inkább várakozó álláspontra helyezkedtek a magyar kapcsolatfelvétel ügyében. Ugyanez a tapasztalat az addig csak tapogatózó lépéseket tevő magyar kormányt is arra indította, hogy komolyabb szándékkal, konkrét tárgyalások lehetőségét keresse.

A pozicionálás kiemelt fontossága az országmárkázásban az E-Észtország esettanulmányon keresztül

Papp-Váry Árpád Ferenc

Budapesti Metropolitan Egyetem

apappvary@metropolitan.hu

Dragan, Ilic

University Business Academy Novi Sad

prof.dragan.ilic@gmail.com

Az elmúlt években országimázs központok, országmárka tanácsok jöttek létre szerte Európában és a világon. Feladatuk mindenütt ugyanaz: az ország pozicionálása, azaz megkülönböztetése a „versenytársaktól”, egységes márkastratégia megalkotása és az országról szóló különböző üzenetek egyfajta összehangolása.

Ugyanakkor, bár rengeteg ország kezdett bele a márkázásba, még kevés esetben lehet átütő sikerről beszélni. Ennek legfőbb oka, hogy a márkázás lényege a megkülönböztetés, ám mindössze néhány ország tudta valóban pozicionálni magát, bemutatni, hogy miben más, mint a többiek.

Azért akadnak ilyenek: az egyik példa Észtország, ahol a 2000-es évek elején azt határozták el: ők lesznek E-stonia, azaz E-Észtország. Bár az ország nevét végül hivatalosan nem változtatták meg, azaz a kötőjel nem került be az angol megnevezésbe, az „E” meghatározó lett: lényegében minden fejlesztés és kommunikáció az elektronikához, informatikához kötődik. Bármilyen meglepő is, de ennek segítségével még arra is van esély, hogy tíz év múlva a jelenleg 1,3 millió lakosú ország lélekszáma 10 millióra nőjön – ha csak virtuálisan is.

A publikáció az országmárkázás szakirodalmi háttere, illetve gyakorlati céljai, majd a pozicionálás fogalmának tisztázása után az E-Észtország esettanulmányt mutatja be, majd vonja le ebből a konklúziókat az elméletnek és a gyakorlatnak.

A regionalitás kérdése a bevándorlók integrációjának kezelésében

Patay Tünde

Széchenyi István Egyetem, Regionális és Gazdaságtudományi Doktori Iskola

tuende.patay@icloud.com

Közép-Kelet-Európa számára a bevándorlással kapcsolatos kihívások, valamint azok regionális sajátosságainak ismerete nem csupán az uniós törekvések miatt időszerű. A népesség könnyebben szakít gyökereivel, szabadabban mozog Európa határain belül, és hullámokban érkeznek a bevándorlók más országokból is. A tér kitágul, a városok növekednek. Az egyes nemzetek gazdasági-társadalmi életében a migráció kérdésköre – a mostani menekültügyi jelenségtől eltekintve is – az egyik legjelentősebb területté vált. A mobilitás hatásai pozitív és negatív oldalról is megmutatják magukat, a reakciók és megoldások eszköztára pedig az adott területi és időbeli dimenzió mentén, vagy az érdekeltségek függvényében is változik. A törekvések hátterét az Európai Unió célkitűzései adják, a keretfeltételek állami szinten kerülnek meghatározásra. Az egyes nemzetek megoldásai mégsem egységesek. A klasszikus fogadó országokban emellett a felelősség megoszlik az állami, regionális és települési szintek között.

A tanulmány a migrációpolitika és az integrációs feladatok regionalitásának létjogosultságát mutatja be egyrészt elméletek ütköztetésével, másrészt markoregionális és szubnacionális szintű eredmények összegzése alapján. A makrorégiók kialakítása az uniós törekvések és a nemzeti politikák összevetése mentén történik, bemutatva a migrációs jelenségek egyes kiemelt hatásait is. A tanulmány ezt követően a migráció menedzselésének, illetve a bevándorlók integrációjának eszköztárát rendszerezi koncepciók, egyéb releváns dokumentumok és gyakorlati megoldások alapján, itt már szubnacionális (regionális és települési) szinten is, valamint a kompetenciaszintek bemutatásával.

Női kettős karrier és a prekariátus jelensége

R. Fedor Anita, Fónai Mihály

Debreceni Egyetem

fedor.anita@foh.unideb.hu, fonai.mihaly@law.unideb.hu

Az egyének élethelyzete és életciklusa jelentős hatást gyakorol a tevékenységek és értékek fontosságára, így a munka és a család viszonyára. Az életciklusokhoz tartozó tartalmak azonban nemenként eltérőek, ugyanis a gyermekvállalás és a munkaerő-piaci aktivitás közötti választás előbb-utóbb aktuálissá válik a női életutakban. A korábbi vizsgálatok azt mutatják, hogy a nők többsége sem az ún. családi karrier, sem a munkaerő-piaci karrier kizárólagosságát nem tartja jónak. Többségük a kettős kötődésű karriert választja, vagyis gyermeket nevelő dolgozó nőként képzelik el életüket. Előadásunkban azt vizsgáljuk, hogy a frissdiplomások munkaerő-piaci helyzetében megfigyelhetők-e különbségek a férfiak és nők, valamint a gyermekesek és gyermektelenek között. A KSH országos adatai szerint a két nem között mért foglalkoztatási rés közel 14% volt 2016-ban.

Jelen előadásunk alapját a 2011-2012-es országos DPR adatbázis adja. Előzetes eredményeink szerint, mindkét nem munkaerő-piaci helyzete kedvező képet mutat, a különbség mindössze 5%. Azonban a munkaszerződések jellemzőit vizsgálva női hátrány rajzolódott ki. A határozott munkaszerződéssel való foglalkoztatás minden képzéstípusban jellemzőbb volt a nőkre, ami a prekariátus jelenségére utal. A munkaerőpiaci-karrier megszakítása is inkább a nőkre volt jellemző. A *"Most nem dolgozom, de már volt munkahelyem"* kérdésre igennel válaszolók magasabb arányban kerültek ki a nők köréből. Mindez azt mutatja, hogy a kevésbé stabil, kevésbé biztonságos munkaerő-piaci jellemzők inkább a nőket érintik. A 18 év alatti gyermeket nevelő nappali tagozaton végzettek körében statisztikailag releváns összefüggést tapasztaltunk a gyermek megléte, és a munkaerő-piaci részvétel között. A gyermekesek körében 23%-kal alacsonyabb a dolgozók aránya, mint a gyermektelenek körében. Azonban az is igaz, hogy a gyermeket nevelő, munkahellyel rendelkező válaszadók esetében alacsonyabb volt azok aránya, akik határozott idejű, illetve megbízási szerződéssel lettek foglalkoztatva. Ez utóbbi összefüggés azt jelentheti, hogy a gyermek biztonságra törekvő, óvatos munkavállalói attitűdre motivál.

A német kultúra magyar munkavállalók szemével: dimenzió kutatás kontra kulturstandard kutatás

Rudnák Ildikó, Garamvölgyi Judit, Németh Nikolett

Szent István Egyetem, Gödöllő

**rudnak.ildiko@gtk.szie.hu, garamvolgyi.jutka@gmail.com,
nikolett_nemeth@hotmail.com**

A szakirodalomban az egyes kultúrák összehasonlításánál a kultúradimenzió kutatások terjedtek el széles körben, amelyek a kultúra etnológiai értelmezést jelentik. A kultúra összehasonlító (cross-cultural) kutatások során két vagy több kultúra azonos szempontok szerinti, kultúradimenziók mentén, s többnyire kvantitatív módszer révén történő összehasonlítása történik (pl. Hofstede, Trompenaars, GLOBE-kutatás). A kultúra összehasonlító kutatások többsége a nemzeti kultúra szintjére vonatkoztatva vizsgálódik. Szakirodalmi források azonban rámutatnak arra, hogy a globalizációs valóság szükségessé teszi a hagyományos módszerekkel való szakítást. Célunk, hogy felmérjük, hogyan ítélik meg az interjúalanyok a magyar és német kultúra közötti különbségeket, illetve, hogy összegyűjtsük az interjúalanyok által tapasztalt kritikus interakciós szituációkat. Tanulmányunkban a magyar munkavállalók szemszögéből vizsgáljuk meg a német kultúra sajátosságait, a hagyományos kultúra dimenziók mentén történő összehasonlítást a kulturstandard módszerrel egészítjük ki. A vizsgálat során kvalitatív megközelítést alkalmazunk, ezen belül is a narratív interjú módszerét választottuk. Az interjú feldolgozása a transcript elkészítése után, tartalomelemzéssel történik. A megkérdezett interjúalanyok olyan külföldre költözött és legalább hat hónapig külföldön munkát vállaló magyarok, akik jelenleg is kint élnek, vagy maximum egy éve költöztek vissza Magyarországra. A strukturált interjú részeit többek között a demográfiai kérdések, nyitott kérdések és skálák képezik. A több száz interjúból kizárólag a Németországra vonatkozó információkat gyűjtöttük össze, ezekből az adatokból határoztuk meg az elemzés során a magyar-szemponjú német kulturstandardokat.

Értékkonfliktusok a szociális munkában

Somogyi Ildikó

Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Szociológia és
Társadalompolitika Doktori Program

ildikosomogyi@hotmail.com

A hatalmi struktúrák átalakulásával, a demokratikus viszonyok átrendeződésével, az autoriter működési forma szélesedésével megváltozik a szociális munka társadalmi környezete, s ez a változás tükröződik az állami megrendelés változásában is: segítő szerep helyett a hatalom képviselőjét, autoriter szerepeket és kontrollt várnak el a szakemberektől, amelyekkel erősítik a lojalitást, ezzel veszélyeztetve a szakemberek szakmai identitását (PATAKI, 2006).

CindyWu - David Pooler (2014) tanulmányukban azt fejtegetik, hogy a szociális munkások identitása, szemléletmódja szükségszerűen változik a munkavégzés során, ami válságba sodorja a szakemberek identitását, hiszen a szakemberekkel szemben ellentétes megrendelések fogalmazódnak meg a szociális munkásokkal szemben. Felhívják a figyelmet a szerep alapú szakmai identitás zavarára is. A szociális munkásokra nyomás nehezedik, amely lehet belülről jövő és kívülről jövő is, hiszen a szakembereknek a szakma által, és a kliens által támasztott elvárásnak is meg kell felelnie.

A szakemberek felismerték, hogy a bürokratikus keretek közé beszorított szociális munka nem tud a bürokratikus kereteken és protokollon keresztül a korábbi hatékonysággal segítséget nyújtani. Erre hívja fel a figyelmet Zastrow (1995) a tanulmányában, aki amellet érvel, hogy a hatósági keretek közé beszorított szociális munka nem tudja ellátni feladatát, vagy oly mértékben átalakul, hogy a szociális munka eredeti hitvallásának megvalósítása ellehetetlenül.

A szociális munka változása több kérdést vet fel. Milyen irányú a változás? Miért ütközik ekkora ellenállásba? Hogyan tudja a szakma megőrizni presztízsét egy olyan rendszerben, amelyben a szociális munkások is végrehajtókká válnak?

A Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Szociológia és Társadalompolitika Doktori Program keretében végzett kutatásom központi témájaként azt vizsgálom, hogy az intézményi átalakulás hatása milyen hatással egy szakmacsoport értékrendszerének változására.

Azt feltételezem, hogy a szociális munkások, különösen a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálatoknál dolgozó szakemberek munkája során a segítő szerepet egyre inkább felváltja a kontroll-funkció, amely a szociális munka eredeti célkitűzéseit sodorja veszélybe, mely szerint a szociális munka egy segítő tevékenység és alárendelődnek a fölöttük álló intézményrendszer elvárásainak.

Arra is kíváncsi voltam, hogy a szociális munkások szerepeire inkább a segítő szerep a jellemző, vagy a kontrolláló szerep, illetve mennyire van jelen a kontrolláló szerep a szociális munkások munkája során.

A hivatásrendi gondolat, mint a gazdasági-társadalmi kihívásokra adott válaszalternatíva a második világháború előtt és után

Strausz Péter

Budapesti Corvinus Egyetem

strauszpeter@gmail.com

Az előadás a hivatásrendi gondolat helyét kívánja meghatározni a két világháború közötti, valamint a második világháború utáni gazdasági és társadalmi kihívásokra adott megoldási alternatívák között. Az 1920-as és 30-as évek legfontosabb problémáinak áttekintését követően röviden értékelésre kerül ezek megoldásaként kidolgozott bolsevik idítattású szovjet tervgazdaság, a fasiszta Olaszország úgy nevezett korporatív gazdaság- (és közvetve társadalom-) irányítási szisztémája, valamint az 1933 utáni vezérelvű német gazdaság- és társadalomirányító rendszer. Ezekhez képest kerülnek meghatározásra a XI. Piusz pápa 1931-es Quadragesimo anno kezdetű enciklikája hatására megszülető, katolikus indíttatású hivatásrendi mozgalom jellemzői, különös tekintettel a hivatásrendiség és a korporatizmus eltérő vonásaira. Ez utóbbira azért van szükség, mert a szakirodalom gyakran még ma is egymás szinonimájaként használja e két fogalmat, pedig az általuk jelölt rendszerek sokban eltérnek egymástól. Ennek igazolására az osztrák hivatásrendi állam, az 1934-38 között létező Ständestaat szisztémája is értékelésre kerül. Mindezek mellett a kérdés korabeli magyarországi vonatkozásaira is érdemes röviden kitérni.

Az előadás második felében az az állítás kerül bizonyításra, hogy a hivatásrendiség bizonyos elemei 1945 után – ha némiképp megváltozott formában is – továbbéltek egyes országokban, s később termékenyítőleg hatottak a közösségi szintű szociális és gazdasági érdekegyeztetés módozataira. Ennek alátámasztására a hivatásrendi gondolat második világháború utáni továbbélése, illetve megújulása kerül bemutatásra, különös tekintettel az önállóságát visszanyert Ausztriában 1957 óta, éppen 60 esztendeje működő Szociális Partnerség (Sozialpartnerschaft), valamint az Európai Unió fontos érdekegyeztető eszközének-fórumának számító Szociális Párbeszéd hivatásrendi gyökereinek elemzésére.

Magyarországon is működő pénzügyi szolgáltató intézmények strukturális hatékonysága egyszerűsített DEA módszerrel nyilvános információk alapján

Szabó Richard

Óbudai Egyetem

szabo.richard@kgk.uni-obuda.hu

Az előadás célja, hogy bemutasson egy olyan módszert, amely segítségével nyilvános információk alapján mérni lehet a pénzügyi szolgáltatást nyújtó intézmények hatékonyságát, akár egyedileg, akár összevontan (aggregáltan), strukturális bontásban is. Az alkalmazott adatállomány a mindenki által elérhető, Magyar Nemzeti Bank, – mint felügyelet, – által nyilvánosságra hozott Aranykönyvben található mérleg (eszköz-forrás) és eredmény kimutatás adatok, bank, szövetkezeti hitelintézet, hitelintézeti fióktelep, pénzügyi vállalkozás szektorális bontásban, 2003 és 2015 év közötti időtartamba. Mivel az adatállomány korlátozott, a vizsgálatok következtében levont következtetések sem teljes körűek. A korlátozott adatállomány használata indokolja a módszer alkalmazása során megvalósított egyszerűsítést.

Az alkalmazott módszer a nemzetközi szakirodalomban Berger (1997) által ajánlott, majd a nemzetközi szakirodalomban széles körben alkalmazott Data Envelopment Analysis (DEA) egy végletekig leegyszerűsített formája, mely mind az inputokat, mind az outputokat több dimenzióból egy-egy hányadosra redukálja, majd ebből hozza létre az ezeket összehasonlító RefT (R-type efficiency Template) viszonyszámot, mely 1-nél nagyobb érték esetén kerül az elfogadhatósági tartományba.

A DEA egy benchmarking módszer, amely segítségével meg lehet határozni a legjobb teljesítményt nyújtó egységet. A módszer bár nemzetközileg elterjedt, Magyarországon kevéssé alkalmazott. A módszer alkalmas „egymással is ellentétes célok kielégítésének mértékéül szolgáló mutatószámok közös nevezőre hozás”-ára. A DEA módszert széles körbe lehet alkalmazni, magyarul is az angol rövidítést használják, egy 2010-ben megjelent tanulmányban „burkolófelület elemzéseként” próbálták lefordítani.

A gyakorlati eljárás során először meghatározzuk az input-output tényezőket, majd a kalkuláció következik. Végül a kidolgozott input-output tényezők alapján kerül kiszámításra a RefT valamennyi évre és szektorra. A kapott eredmények ordinális sorban rendezve választódik ki a hatékony elem(ek).

A jogászképzés múltja és jelene, különös tekintettel a nők jogi tanulmányaira

Szóllós Andrea

Dr. Szóllós Ügyvédi Iroda, Törökbálint

drszollosiroda@drszollos.hu

Referátumomban betekintést nyújtok a magyar jogászképzés kialakulásának, fejlődésének egyes szakaszaiba, kitekintve a jogi oktatás egyetemes történelmére is. Vázlatosan bemutatom a magyar jogi oktatás alakulását, fejlődését mozgató rugókat, elképzeléseket, álláspontokat.

Részletesebben szólok a 19. század második felében Trefort Ágoston vallás- és közoktatási miniszter kezdeményezésére útnak indult magyar jogi oktatási reformfolyamatról, melynek háttérében az a több oldalról „emelkedett” panasz állt.

Röviden bemutatom továbbá az ezen reformfolyamat eredményeként értékelhető, a magyar jogi oktatás „új” rendjét bevezető 1946-os szabályzatokat, melyek mind a mai napig meghatározzák a jogi oktatásunk alapjait.

Kitérek többek között Vécsey Tamásnak és Szászy-Schwarcz Gusztávnak a magyar jogi oktatást megfelelő mederbe terelő álláspontjaira, akik – jónéhány kiemelkedő kortárs jogtudóssal egyetemben – munkásságukkal, nézeteikkel nagyban hozzájárultak mai jogi oktatási rendszerünk kialakulásához.

Szászy-Schwarcz Gusztáv egyetemi tanár különösen szíven viselte a nők „bebocsátásának” lehetőségét a jogi egyetemekre. A magyar Jogtudományi Közlöny 1917. november 25-ei számában kifejti álláspontját, miszerint bár a nők ezen időszakban még a legtöbb országban ügyvédi, avagy bírói pályára nem léphettek, mégis folytathattak jogi stúdiumot és arról is értekeznek, hogy szerinte miért helyes megadni a nőknek a jogelméleti képezést Magyarországon is. Míg egy 15 évvel ezelőtti, 1902-es írásában még karácsonyi álomként vizionált a nők jogi elméleti képezéséről, 1917-ben mint élő valóságot festi le azt a közeli jövőben. És valóban, az 1926-os évben már a kis Magyarország is hírként tudósíthatott két nő, Gáspár Lili és Teszler Dóra jogi doktorrá avatásáról a Debreceni Egyetemen. Vizsgálok továbbá a nőjogászok helyzetét a nagy Magyarországi területén is.

Fordulat a művelődéspolitikában: a szabadművelődéstől az irányított népművelés felé

Szóró Ilona

Könyvtárellátó Nonprofit Kft.

szoro.ilona@kello.hu

A II. világháborút követően a gazdasági, társadalmi és politikai változásokkal összhangban jelentős változás következett be a kulturális szférában is. A közművelődés és felnőttképzés területén széleskörű demokratizmus, közösségi autonómia és társadalmi öntevékenység érvényesült. A korábban perifériális helyzetben lévő társadalmi rétegek egyre több művelődési lehetőséghez jutottak. Az egységes nemzeti kultúra megteremtése érdekében a polgári, értelmiségi „magas műveltség” és a népi hagyomány értékeit egyszerre kínálták. A korábbi, központilag irányított „iskolán kívüli népművelést” a szabadművelődés rendszere váltotta fel, amely nem a kormányzat közvetlen irányítása, hanem a helyi lakosság igénye, érdeklődése szerint alakult. A kulturális igazgatás szervei koordináló feladatot láttak el, és csak a szükséges személyi és tárgyi infrastruktúrát biztosították, a művelődési tevékenység tartalmának, megfelelő színvonalának alakításában a társadalmi intézményrendszer játszotta a főszerepet, melyet országos szinten az Országos Szabadművelődési Tanács képviselt.

1948-ban azonban jelentős fordulat állt be a társadalmi, politikai viszonyokban. A kommunista párt egyre határozottabb lépéseket tett az egyeduralom kiépítése érdekében, és igyekezett mind jobban ellenőrzése alá vonni a kulturális szférát, a közművelődés és felnőttnevelés területét is. Ennek egyik első megnyilvánulásaként E. Kovács Kálmán, a kommunista párt központi vezetőségének tagja, az 1948 júniusában megrendezett révfülöpi szabadművelődési konferencián éles támadást intézett a művelődéspolitikai elmélete és gyakorlata ellen. Bírálta a kulturális tevékenység tartalmi és formai sokszínűségét, pluralizmusát, önszerveződő jellegét, a népi hagyományok széleskörű érvényesítését. Állítása szerint a művelődés a reakció és a haladás közötti harc terepe, ahol a szabadság és öntevékenység helyett a marxista ideológiának, az antiklerikális világnézetnek és a munkáskultúra értékeinek kell érvényesülnie. A szakmai köntösbe bújtatott támadás után már direkt politikai lépések következtek. Korlátozták az OSZMT és a társadalmi szervezetek tevékenységét. A társadalom öntevékenységére épülő szabadművelődést, rövid időn belül a központilag irányított népművelés váltotta fel.

A létesítménygazdálkodás tervezése a magyar feldolgozóipari vállalatoknál

Szűcsné Markovics Klára

Miskolci Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Gazdálkodástani Intézet

vgtklara@uni-miskolc.hu

Napjainkban a magas színvonalú gazdálkodás egyik előfeltételként említi a szakirodalom a vállalati folyamatok rövid és hosszú távú megtervezését. A tervezési folyamatnak át kell fognia a vállalat reál- és értékfolyamatait egyaránt, beleértve a létesítménygazdálkodást is. A RICS által készített nemzetközi felmérés szerint a létesítménygazdálkodással foglalkozó szakemberek a munkaidejüknek közel 20%-át töltik stratégiával és tervezéssel. A magyar vállalatok többségéről ez nem mondható el: egyes szakirodalmi források szerint (pl. Czerny) a magyar cégek nem fektetnek kellő hangsúlyt a létesítménygazdálkodás folyamatainak, költségeinek és bevételeinek részletes megtervezésére.

2016-ban egy szélesebb témakört lefedő kérdőíves kutatás során vizsgáltam a magyar feldolgozóipari vállalatok körében, hogy készítenek-e rövid, közép és hosszú távú létesítménygazdálkodási terveket. A felmérés azt az eredményt hozta, hogy a válaszadó 114 cég 68%-ánál egyáltalában nem készítenek létesítménygazdálkodási terveket, 27,5%-ánál csak rövid távú, 4,5%-ánál közép távú tervek is vannak. Hosszú távú létesítménygazdálkodási terv a válaszadó vállalatok egyikénél sincsen. A feldolgozóiparon belül meglehetősen magas azoknak az ágazatoknak a száma, amelyekben egyáltalában nem foglalkoznak a vállalatok a létesítménygazdálkodás tervezésével. Tulajdonosi struktúra szerint vizsgálva a válaszokat megállapítható, hogy a többségében hazai tulajdonban lévő vállalatokon belül magasabb azon vállalatoknak az aránya, amelyek nem készítenek létesítménygazdálkodási terveket. Vállalati méret szerint jelentős eltérés figyelhető meg a válaszok megoszlásában: a mikro- és kisvállalkozások igen magas arányánál, több mint 95%-ánál nincsenek létesítménygazdálkodási tervek, ám ez az arány a közepes és nagyvállalatok esetében is meglepően magas, mintegy 50%-os.

Az Európai Unió régióinak összehasonlítása innovációs teljesítményük szerint

Szujó Krisztina

Széchenyi István Egyetem Regionális és Gazdaságtudományi Doktori Iskola

krisztina.szuj@gmail.com

Az Európai Unió gazdasági vezető szerep elérésére törekszik a versenytársaival, többek között az Amerikai Egyesült Államokkal, Dél-Koreával, Japánnal szemben. A gazdasági fejlődést meghatározó tényezőként azonosítható a kutatás és fejlesztés, és a magas szintű innováció. Az Európai Unió a gazdasági versenyben csak akkor lehet sikeres, ha minél magasabb innovációs szintet érnek el az országai.

Az Európai Unió Bizottsága minden évben elkészíti az Európai Innovációs Eredménytáblát, mely alapján összehasonlíthatóvá válnak az uniós államok innovativitásuk szerint. Az Európai Unió egyes országai különböző fejlettségi szinten állnak. Az országokat regionális szinten vizsgálva a kapott kép közel sem homogén, kivált a nagyobb területű államokban azonosítható egyszerre több fejlettségi mutató.

A tanulmányomban azt kívánom vizsgálni, hogy a régiók közötti differencia milyen mértékű, és mi magyarázza a különbségek fennállását. A vizsgálat alapját a Bizottság által évenként összeállított regionális innovációs rangsor jelenti. Ez alapján a régiók négy különböző kategóriába sorolhatók: vezető innovátor, jelentős innovátor, mérsékelt innovátor és lemaradó innovátor.

Feltételezésem szerint a régiók innovációs besorolását több tényező is befolyásolja, úgymint a régió fekvése, infrastruktúrája, a felsőoktatási oktató és kutatóhelyek jelenléte, a múltban a fejlődést célzó vagy gátló politikai helyzet.

Az egyes országokon belüli régiókat egymással is, illetve a többi ország azonos kategóriájú régióival is össze kívánom hasonlítani. A regionális innovációt meghatározó tényezők felismerése által lehetőség mutatkozik az erősségek támogatására, a gyengeségek kiküszöbölésére. Ezáltal az Unió országai, és maga az Európai Unió egésze is sikeresebb lehet a versenytársakkal folytatott küzdelemben.

Szolidaritás és politikai függőség. Az 1863-as lengyel felkelés és a „magyar helyzet”

Tefner Zoltán

Budapesti Corvinus Egyetem

zoltan.tefner@uni-corvinus.hu

Az 1863-as lengyel felkelés a magyar történelem átmeneti korszakára esett, az átlépésre az abszolutizmusból a polgári alkotmányosság állapotába. A Schmerling-korszak kellős közepén, amikor a Deák által meghirdetett passzív ellenállás arra kényszerített széles társadalmi rétegeket, hogy forduljanak el a politikai részvételtől, a lengyel felkelés kitörése, a lengyel nemzet drámai küzdelme az orosz megszállók ellen mégis állásfoglalásra, sőt aktív részvételre ösztönözte ugyanezeket az egyébként politikai absztinenciára beállt rétegeket.

Magyarország 1949-es legyőzöttsége következtében – mint állam – semmilyen segítséget nem nyújthatott a harcoló lengyeleknek. Ausztria, mint európai birodalom ugyanúgy a passzivitásra volt kényszerítve, amikor megindultak Párizsban a tárgyalások az európai összefogásról. (III. Napóleon, Richard Metternich párizsi követ, Rechberg kancellár). A passzivitás egyik döntő oka éppen a magyar kérdés rendezetlensége volt, amelyet a Habsburg-kormányzatot az akkori provizórikus politikával nem tudott megoldani, s ez a birodalmat külpolitikailag az akcióképtelenség állapotában tartotta. (Paradox helyzet: éppen a magyar szabadságküzdelem utóhatása miatt nem tudta Ausztria vállalni az oroszellenes katonai fellépést, amelye *éppen* a magyar társadalom támogatott *volna* a legjobban.)

S ha államilag nem is, de a társadalmi aktivitás szintjén több ezer magyar állampolgár vett részt a lengyel felkelésben, vagy annak segítő háttérszervezeteiben. Vagy úgy, hogy pénzt gyűjtött, vagy úgy, hogy eszközöket csempészett, vagy akár fegyverrel a kézben is. Az előadás ennek a segítségadásnak nemzet-karakterológiai hátterét vizsgálja, s arra a következtetésre jut, hogy a lengyeleket megsegítő aktivisták a nemességből és az alsó középosztályból kerültek ki. A parasztság az akkor végbement strukturális reformok és egyéb okok miatt feltűnően távol maradt az ügytől. Ausztria egy ideig elnézte a Galícián át folyó utánpótlási tevékenységet, később azonban rendőrileg üldözte a résztvevőket. A magyar társadalom a bukás után is megőrizte a hősi ellenállás emlékét, s ennek kegyeleti és irodalmi „lecsapódásai” is voltak.

Társadalmi vállalkozások és vállalkozások tanácsadási igényei Északkelet-Magyarországon 2015-16-ban

Tokár-Szadai Ágnes

Miskolci Egyetem, Gazdálkodástani Intézet

vgtsza@uni-miskolc.hu

A társadalmi vállalkozások tanácsadási szolgáltatással kapcsolatos tapasztalatai, elvárásai 16 társadalmi vállalkozóval készített mélyinterjú alapján került bemutatásra. Kontrollcsoportként 2015 szeptembere és 2016 áprilisa között készített kérdőíves felmérésünk eredményeit alkalmaztuk, melyben 34 tanácsadó és 48 ügyfél vett részt.

A társadalmi vállalkozásoknak a kontrollcsoport válaszadójánál jóval nagyobb gondot jelent a finanszírozási forrásokhoz való hozzájutás, a megfelelő partnerek hiánya, jobban akadályozza őket a sajáttőke szűkössége, a helyhiány, a szakember és szakértelem hiány, valamint az adminisztrációs nehézségek.

A társadalmi vállalkozások körében a legnépszerűbb tanácsadási területek a stratégiai mellett az informatikai tanácsadás, ezt követi a működési tanácsadás, majd a humánerőforrás tanácsadás. Várható a működési és humánerőforrás tanácsadás iránti igény növekedése, és a stratégiai tanácsadás népszerűségének csökkenése.

A szolgáltatást igénybevett társadalmi vállalkozók és a kontrollcsoport meghatározó hányada új lehetőségek, megoldások keresését várja tanácsadójától. A társadalmi vállalkozók nyitottabbak a kontrollcsoportnál: tanulni szeretnének tanácsadójuktól, hogy a későbbiekben képesek legyenek önállóan megoldani a problémáikat, kihasználni a lehetőségeiket. A megvizsgált társadalmi vállalkozások közel fele problémafeltárás, diagnózis készítése céljából bízta meg tanácsadóját. A tanácsadók fontos célja segíteni az ügyfélszervezeteket, hogy megértsék és képesek legyenek kezdeményezni a szükséges változásokat és együtt élni vele, hogy életben maradjanak és sikeresek legyenek. A társadalmi vállalkozók –felmérésünk szerint– kevésbé ismerték fel az ebben rejlő lehetőségeket.

A társadalmi vállalkozók habár alapvetően elégedettek, de a kontrollcsoportnál kritikusabbak, a tanácsadójuk megítélése és a kapott szolgáltatással kapcsolatban is, többet várnak el tanácsadójuktól: kevésbé elégedettek a tanácsadójukkal kialakított kapcsolattal, a tanácsadójuk szakmai kompetenciájával, és a kapott szolgáltatással, annak ár-teljesítmény színvonalával, és megoldásra orientáltságával is.

A kifogásolt okok legnagyobb része a javaslat megoldásra orientáltságával kapcsolatos. Konkrétabb, könnyebben beépíthető, megoldásra orientáltabb javaslatokkal jobban meg tudnának felelni az ügyfelek igényeinek.

A helykötődés és a helyidentitás elméleti, településmarketing szempontú megközelítése

Urbánné Treutz Ágnes

Szent István Egyetem

tr.agnes@gmail.com

Napjainkban számos település versenyben áll egymással, akár gazdasági, akár társadalmi szempontból vizsgáljuk őket. Ugyanúgy fontos számukra a vállalkozások, mint a potenciális lakosok betelepülésének elősegítése. Ennek tükrében nemcsak a vállalatok, de a települések számára is fontos tényező az identitás a tudatos kommunikáció során. A településmarketingben egyre közismertebbek az identitásalapú megközelítések. A szakemberek több szempontból közelítik meg egy hely, település identitását. Eberle Gramberg és Gramberg (2004) személyiségelméleti szempontból közelíti meg és öt pillérét különbözteti meg a városidentitásnak: városkép, életminőség, értékek, munka- és kereseti lehetőségek, anyagi erőforrások és terhek. Piskóti (2012) Ebert-hez (2004) hasonlóan az identitás kétirányú megközelítését alkalmazza településekre nézve. A helyidentitás és helykötődés szorosan kapcsolódik egymáshoz, mindkét fogalom a generikus helyfüggőség és a földrajzi helydependencia fogalmak leszűkítéséből eredeztethetők. Livingston, Bailey és Kearns (2008) az emberek helyekhez történő kötődéseként fogalmazzák meg a helykötődést, melynek emocionális és funkcionális típusa különböztethető meg. Már korábbi szakirodalmak is igazolták, hogy az erős helykötődésnek számos hatása van az egyén életére. Így többek között hatással lehet az egyén magánélete, kontrollérzete felett mindamelllett, hogy főként a múlt felé orientálódás jellemzi azon egyéneket, akik erős helykötődéssel rendelkeznek. Településmarketing szempontjából fontos megismernünk az egyén helykötődésének mértékét, továbbá feltérképezni a helyidentitást, mivel ezen tényezők fontos szerepet játszanak egy település vonzerejének meghatározásában, mely létrehozhatja, illetve fokozhatja a helyfüggőség kialakulását egy településsel kapcsolatban.

Egészségegyenlőtlenségek és hozzáférés – esettanulmány a magyarországi keringési halálozásokról

Uzzoli Annamária

Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és
Regionális Tudományi Kutatóközpont, Budapest

uzzoli@rkk.hu

Az egészségegyenlőtlenségek kiváltó okainak egy jelentős része az egészségügyi szolgáltatások igénybe vételéhez kötődik, egyáltalán az azokhoz való hozzáférés esélyei alapján értelmezhetőek. Az egészségügyi ellátásokhoz köthető esélyegyenlőtlenségek nagyobb része tehát az egészségügyi rendszer működési zavaraihoz (is) hozzájáruló társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségekre vezethetők vissza. Ebből következik, hogy az egészségegyenlőtlenségek csökkentése nemcsak az egészségügyi rendszerek finanszírozási és működtetési modelljétől függ, hanem az egészségügyön és egészségpolitikán kívüli egyéb ágazati szakpolitikák – pl. oktatáspolitiká, szociálpolitika, gazdaságpolitika stb. – hatékonyságától is.

Az előadás célja a magyarországi egészségegyenlőtlenségek társadalmi-területi különbségeinek bemutatása, különös tekintettel a keringési rendszeri halálozásokra. A kutatás során a népegészségügyi szempontból kiemelkedő jelentőségű iszkémiás szívbetegek és az akut miokardiális infarktus (AMI) halálozási viszonyainak statisztikai elemzése történt meg. A vizsgálatok során a következő kérdések megválaszolása valósult meg:

- Nemzetközi szinten milyen helyzetben van Magyarország a népesség egészségi állapota alapján?
- A rendszerváltás után időben és területileg hogyan alakultak a magyarországi keringési rendszeri halálozások?
- A keringési rendszeri megbetegedéseken belül milyen helyet foglalnak el az infarktus halálozások?

A legfontosabb eredmények a következők voltak. Ugyan az elmúlt másfél évtizedben csökkent a szív- és érrendszeri halálozások száma és aránya Magyarországon, ennek ellenére Európában élenjáró az ország a magas kardiovaszkuláris halálozási arányszámban. Az AMI-ellátás akut fázisában az intenzív ellátás körülményei folyamatosan javultak a 2000-es évek közepétől (pl. infrastruktúra, sürgősségi centrumok), ez együtt járt a túlélési esélyek számottevő növekedésével.

A kutatás következő szakaszában a statisztikai számítások eredményei alapján mintaterületek kerülnek kiválasztásra Békés megyében, ahol lakossági és intézményi interjúk segítségével kerül vizsgálatra a betegség kialakulását és az ellátást befolyásoló tényezők szerepe.

Az előadás a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) K 119574 számú pályázat támogatásával készült.

Az 1945-1956 közötti győri politikai és közigazgatási vezetőréteg néhány jellemzője. A karrierutak főbb típusai, törések az életpályán

Varga Balázs

Széchenyi István Egyetem

varga.balazs@sze.hu

Jelen tanulmány egy többéves kutatás kis szegmense, melynek során arra vállalkoztam, hogy bemutassam, az 1945 és 1956 közötti korszakban kik alkották Győr politikai és közigazgatási vezetőrétegét, illetve milyen szociodemográfiai jellemzőkkel (nemi hovatartozás, születési idő és hely, származás, iskolázottság, eredeti foglalkozás és szakképzettség, inter- és intragenerációs mobilitás, stb.) bírtak a csoporthoz sorolt személyek. Egy-két főbb ismérvet a publikációmban is feltüntettem, hogy a szűkebb témát kontextusba helyezzem. A vezetőréteghez való tartozást szigorúan bizonyos pozíciók hozzárendelésével határoztam meg, az 1945 és 1948 közötti időszakban, valamint 1956 októberében és novemberében az elit, míg az 1948 utáni korszakban a káder terminusát alkalmazva a mintába került egyénekre. A teljes mintába összességében 140 főt vontam be, melyet a források adatszegény volta miatt 119 főre kellett csökkentenem (ezt tekintem elérhető mintának). A tanulmányban elsősorban különböző levéltári források segítségével bemutatom, hogy a csoport tagjai milyen sajátos karrierutakat („országos” karrier és „visszatérő” karrier) jártak be, hogyan vélekedtek a különböző pozíciókról, mennyire élték meg azokat előrelépésként vagy éppen „büntetésként”. A helyi vezetőréteg tagjainak több mint felénél az életpályát számos kisebb-nagyobb törés, funkcióvesztés tarkította. A pozícióból történő kikerülés a minta többségénél a politikai/gazdasági/társadalmi fordulópontok (1948, 1956) idején következett be, ezzel együtt a vizsgált korszakban párthovatartozástól függetlenül szinte mindenkinek tartania kellett attól, hogy különböző indokkal tisztségéből elmozdítják. Önéletrajzok, életútinterjúk, káderanyagok, újságcikkek alapján négy csoportot, élethelyzetet járok körbe. Ezek az alábbiak: az 50-es években „megbukott” káderek, az 1948-ban vagy 1956-ban külföldre emigrálók, a börtönviselt ötvenhatosok, valamint az 1956 után gyakran dicstelenül távozó pártfunkcionáriusok.

Galíciai ukrán nemzeti törekvések osztrák fennhatóság alatt, 1772-1918

Varga Beáta

Szegedi Tudományegyetem Történeti Intézet

varga.bea@hist.u-szeged.hu

Az 1772. évi szentpétervári szerződés a Habsburgoknak juttatta Galíciát, így a viszonylag liberális osztrák uralom alatt - összehasonlítva az orosz fennhatóság alatti ukrán területekkel - Galíciában erősebb nemzeti öntudat fejlődött ki 1772-től kezdve, ezért itt született meg legkorábban egy egységes ukrán államba tömörülés gondolata. Mária Terézia és II. József reformjai következtében Nyugat-Ukrajnában az életfeltételek jelentősen javultak, aminek köszönhetően a Habsburg-dinasztiához fűződő lojalitás mélyen gyökeret vert az ukránokban.

Problémát jelentett azonban, hogy politikai törekvéseiket tekintve a rutén(ukrán) vezetés nem volt egységes, de azt valamennyi politikai irányzat elismerte, hogy elsősorban a politikai függetlenség biztosíthatná az Osztrák és az Orosz Birodalom alávetett tartományaként létező ukrán területek társadalmi-gazdasági és kulturális fejlődését. Míg azonban a ruténok a tartomány etnikai alapú felosztását követően Kelet-Galíciát tartották az ukrán Piemontnak, ahonnan az ukrán területek egyesítése elindulhat, addig az egész Habsburg Galíciára, mint „Kis-Lengyelországra” kizárólagos igényt tartó lengyelek a tartományt lehetséges „lengyel Piemontnak” tekintették.

Valójában a rutén nemzeti kérdés előtérbe kerülése az osztrák-lengyel rivalizálás „melléktermékeként” alakult ki Galíciában. A lengyel nacionalizmus a Rzeczpospolita régi, történelmi határain belüli restaurációjáért küzdött, kihasználva minden kedvező alkalmat Napóleon 1809-es támadásától kezdve az 1848-as forradalmakig. Az osztrák kormányzat eleinte a galíciai ukránok lengyel irányítás alá rendelésétől remélte azok katolicizmusra és a Habsburg-dinasztia iránti hűségre nevelését, de a bécsi udvar már 1809-ben meggyőződhetett a korábbi helytelen feltevéséről, hiszen akkor éppen a rutén lakosság tanúsított hűséget Ausztria iránt, míg a lengyelek Napóleon szövetségesei lettek. Vagyis lengyel nemzeti törekvéseket mintegy blokkolva, az osztrák kormányzat kezdte felkarolni a ruténok „ügyét”. Az Osztrák-Magyar Monarchia létrejöttét követően azonban egy osztrák-lengyel egyezség eredményeképpen Galícia autonóm státuszt kapott és a tartomány végleges polonizálása elkerülhetetlenné vált. Vagyis a Habsburgok lemondtak hűséges rutén támogatóikról a lengyelek javára.

A mezoszféra intézményesülése – A gazdasági kamarák és a kormányzat interakciójának történeti tanulságai

Zachar Péter Krisztián

Kodolányi János Főiskola, Nemzetközi Tanulmányok és Történelem Tanszék

zacharpeter@gmail.com

A magyar gazdaságpolitikai döntéshozatalban mindmáig nem foglalhatták el helyüket azok a szakmai szervezetek, melyek egyes, más fejlődésutat bejárt (nyugat-európai) országokban megkerülhetetlen tényezői a társadalom- és gazdaságirányításnak. A kamarák történeti fejlődése Magyarországon a 19. századtól figyelhető meg. Az első törvényi szabályozás 1850-re, míg az első, a liberális gazdaságpolitikai szerepnek is megfelelő modern kamarai jogszabály 1868-ra datálható. A „polgári korszaknak” nevezett történelmi évtizedekben a gazdasági kamarák megkerülhetetlen tényezői voltak nemcsak hazánk gazdasági, de társadalmi életének is, rendkívül komoly kezdeményezésekkel járultak hozzá az ország felemelkedéséhez és fejlődéséhez. Különösen igaz volt ez az első világháború során, amikor a kamarák kiemelkedő szerepet játszottak a hazai háborús gazdaság stabilizálásában, majd a Trianont követő széthulló gazdasági viszonyok közepette és az 1929-es gazdasági világválság nyomán is élen jártak az ország gazdasági külkapcsolatainak és helyi lehetőségeinek bővítésében és fellendítésében.

A kommunista hatalomátvétel és a kiépülő államszocialista diktatúra azonban felszámolta a polgári társadalomra jellemző struktúrákat és megszüntette a kamarák autonómiáját. A rendszerváltoztatás lehetőséget kínált, hogy a funkcionális gazdasági önkormányzatok köztestületként, a demokratikus öngazgatás elvén működő szervezetekké váljanak. Azonban az elmúlt két évtizedben sem sikerült egyensúlyi helyzetet teremteni a mindenkori kormányzat és a kamarai érdekképviselők gazdaságfilozófiai megközelítései és szándékai között. Sommás ítéletként kimondhatjuk, hogy noha az országos politika nem szentel elegendő figyelmet az általa a rendszerváltoztatás után többször is újraszabályozott gazdasági kamarai struktúrák véleményének és javaslatainak, a szervezet, mint a mezoszféra egyik legjelentősebb intézményi formája a gazdaságszervezés fontos területein válhatott meghatározó szereplővé. Éppen ezért érdemes megvizsgálnunk, hogy a társadalom- és gazdaságszervezés tekintetében a mezoszférában elhelyezkedő intézmények milyen szerepet vállaltak korábbi korszakok gazdaságpolitikájában és milyen funkciókat töltenek be napjainkban Európában, illetve milyen további perspektívák előtt állnak.

Kiválthatja-e a térdfeltöltő gélanyag alkalmazása a térdműtéteket? Értékelemzés alkalmazása az egészségügy területén

Zarándné Vámosi Kornélia, Totth Gedeon

Budapesti Gazdasági Egyetem

vamosi.kornelia@uni-bge.hu, gedeon.totth@uni-bge.hu

Nádasdi Ferenc

Dunaújvárosi Egyetem

nadasdi.ferenc@gmail.com

Hazánkban egyre növekvő számban végeznek térprotézis műtétet, egyrészt a lakosság elöregedése, másrészt a műtéti technika fejlődése miatt. A kutató csoportunkban dolgozó orvosszakértők véleménye szerint ezek a műtétek rendkívül megterhelik a betegek szervezetét, nagyon hosszú és drága a műtét utáni rehabilitáció. A protézis műtéteket legnagyobb számban az idős betegek esetében végzik, akiknek számos egyéb kísérőbetegségük is van, emiatt gyógyszereket szednek, ez pedig a műtétnél és a műtéti utókezelésnél is fokozott rizikót jelent. Az utókezelésbe beletartozik az is, hogy az aktív dolgozó táppénzes állományba kényszerül, így nagy terhet ró a családokra és a társadalomra is.

Az utóbbi 15 évben olyan korszerű anyagot fejlesztettek ki, amely köztes anyagként az ízületbe beadva, kitöltve a térdízületi űrt nagymértékben lecsökkenti az ízületi porc súrlódását és további kopását. Az ízületre ható nyíróerő átvitelben is szerepet játszik, valamint a kopásos alapon létrejövő gyulladást hosszú távon megszünteti. A fájdalom megszűnése, a mozgásképesség növekedése és a helyreálló munkaképesség miatt a betegek életminősége javul.

Jelen kutatásunkban azt vizsgáljuk, hogy mennyire alkalmas az intraartikuláris hyalgan injekció a térdízületi protézis műtétek kiváltására. A tanulmány elkészítéséhez betegeket kérdeztünk meg az általunk összeállított kérdőív alapján arról, hogy mi a tapasztalatuk a műtétről, illetve az injekciós kezeléssel. Az elemzéshez az értékelemzés módszerét alkalmaztuk. A vizsgálat során a két technológia funkcióelemzését végeztük el és hasonlítottuk össze FAST diagramok segítségével. A funkcióelemzéssel párhuzamosan az eljárások költségeit is számba vettük az orvosi szempontok és az emberi tényező figyelembevételével.

Kutatásunk azt az eredményt hozta, hogy a betegek túlnyomó többségénél az injekciós kezelés elkerülhetővé tette a protézis műtétet.

ISBN 978-80-89691-44-9

9 788089 691449